

SEVERSKÝ TRILER

Henning
Mankell

**Kým
príde,
mráz**

MARENČIN PT

**HENNING
MANKELL**

Kým príde mráz

MARENČIN PT

Copyright © Henning Mankell, 2002
Published by agreement with Palco Media AB, Malmö,
and Copenhagen Literary Agency ApS, Copenhagen
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2018
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marenčin@marenčin.sk www.marenčin.sk
Translation © Adrián Takáč, 2018
Cover © Marenčin Media, 2018
Design © Marta Blehová, 2018
740. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0290-5 (viaz.)
ISBN 978-80-569-0291-2 (ePDF)
ISBN 978-80-569-0292-9 (ePub)

Jonestown, november 1978

Myšlienky ho pálili ako dážd' dočervena rozpálených klinec. Bolest' bola takmer neznesiteľná. Aby sa upokojil, zúfalo sa snažil vyčistiť si myseľ. Čo ho najviac sužovalo? Odpoveď nemusel dlho hľadať. Poznal ju. Bol to strach. Strach, že Jim naňho vypustí svoje psy ako na štvanú zver, ktorou v skutočnosti naozaj bol. Jimových psov sa bál zo všetkého najviac. Počas celej tej dlhej noci z 18. na 19. novembra, keď už dlhšie nevládal bežať a ukryl sa vo zvyškoch spadnutého stromu, sa mu zdalo, že počuje blížiac sa psy.

Jim nikdy nikomu nedovolí utiecť, pomyslel si. Človek, ktorého som sa kedysi dávno rozhodol nasledovať, pretože vyzeral byť plný nekonečnej Božej lásky, sa teraz ukázal byť niekým úplne iným. Nenápadne nad ním zvířazila temnota a stal sa Diablom, o ktorom stále kázal a pred ktorým nás varoval. To Diabol nám v pokore i utrpení bráni spojiť sa s Bohom. To, čo zo začiatku bola láska, sa teraz zmenilo na nenávisť. Mal som to pochopiť skôr. Sám Jim to predsa dal niekoľkokrát najavo. Povedal nám pravdu, nie však naraz, odhaľoval ju postupne, po malých kúskoch. Ale ani ja, ani nikto iný nechcel počuť, čo nám skutočne hovorí. Nikto nechcel čítať medzi riadkami. Je to moja chyba, pretože som sa rozhodol nechápať. Jimove kázne a posolstvá neboli iba o nevyhnutnej duchovnej príprave každého človeka predtým, než nadíde súdny deň. Hovoril nám predsa, že v každom okamihu musíme byť pripravení zomrieť.

Prerušil prúd myšlienok a v tme nastražil uši. Naozaj počuje vzdialený štekot psov? Nie, zatiaľ je štekot iba výplodom jeho ustráchanej fantázie. Vo svojej zmätenej mysli sa vrátil späť k udalostiam

z Jonestownu. Musel pochopiť, čo sa stalo. Jim bol ich vodca, ich pastier, ich ochranca. Nasledovali ho počas úteku z Kalifornie, keď už dlhšie nedokázali odolávať tlaku úradov a médií. V Guyane si mali splniť sen o slobodnom živote s Bohom, prírodou, spojením vzájomnou láskou. Na začiatku bolo všetko tak, ako im sľuboval Jim. Verili, že našli svoj raj. Niečo sa však zmenilo. Čo ak si v Guyane nakoniec nespĺnia svoj sen? Čo ak tu budú mať rovnaké problémy ako v Kalifornii? Možno sa nebudú musieť vzdať iba tejto krajiny, ale aj svojich životov, aby spoločne s Bohom vytvorili to, čo si sľúbili. „Videl som to,“ povedal raz Jim. „Videl som viac než predtým. Súdny deň je blízko. Aby nás ten ničivý vír nevtiahol dnu, musíme umrieť. Iba smrť nám totiž umožní prežiť tú skazu.“

Mali spáchať samovraždu. Keď sa Jim prvýkrát postavil do kazateľnice a rozprával im o tom, neznelo to vôbec hrozivo. Najprv rodičia podajú deťom rozriedený kyanid zo zásob, ktoré mal Jim uschované vo veľkých plastových nádobách vo svojom dome.

Potom si sami vezmú jed a tým, ktorí v poslednej chvíli na okamih zaváhajú a stratia vieru, pomôže Jim a jeho najbližší stúpenci. Ak im jed dôjde, pomôžu si zbraňami.

Jim sa postará o to, aby všetci umreli – a nakoniec si sám priloží pištoľ ku hlave.

Ležal pod stromom v tropickom teple a sťažka dýchal. Celý čas sa snažil začuť Jimove psy. Tie veľké obludy s krvavými očami, ktorých sa všetci báli. Jim vravieval, že tí, ktorí sa rozhodli žiť na jeho farnosti a utiekli spolu s ním z Kalifornie do divokej Guyany, musia kráčať po ceste určenej Bohom. Po ceste, ktorá bola správna podľa reverenda Jima Warrena Jonesa.

Všetko to znelo tak dobre, pomyslel si. Nikto okrem Jima nedokázal vysloviť slová ako *smrť*, *samovražda*, *kyanid* a *zbrane* tak, aby nezneli strašidelne, ale pôsobili upokojujúco.

Pri tej predstave ho striaslo. Jim musel vidieť všetkých mŕtvych. Určite vie, že som utiekol, a pošle na mňa psy. Ťažoba týchto myš-

lienok naňho naplno doľahla. *Všetci tí mŕtvi*. Začali mu tiecť slzy. Až teraz si naplno uvedomil, čo sa stalo. Všetcí umreli, aj Maria s dievčatom. Všetcí. Nemohol tomu uveriť. S Mariou si o tom po nociach šepkali. Z Jima sa stával blázon. Nebol to ten charizmatický muž, ktorý ich raz k sebe prilákal a sľúbil im objavenie zmyslu života a vykúpenie, ak sa pripoja k Chrámu ľudu, Jimovmu dielu. Vybavil si Jimove slová o tom, ako je jediným šťastím v živote človeka viera v Boha, Krista a vo všetko, čo nás čaká po tomto pozemskom živote, ktorý o chvíľu, našťastie, skončí. Maria to povedala jasne: „Jimove oči začínajú blúdiť. Už sa na nás viac nedíva. Akoby sa pozeral priamo cez nás a jeho oči sú chladné, neprajúce nič dobré.“

Po nociach si šepkávali, že by možno mali odísť. Ráno si však stále hovorievali, že predsa nemôžu opustiť život, ktorý si zvolili. Veď Jim bude čoskoro taký ako predtým. Prežíva krízu, ale jeho slabosť ho čoskoro opustí. Jim bol zo všetkých najsilnejší. Bez neho by nemohli žiť v tomto raji. Rukou sa zahnal na chrobáka, ktorý mu sadol na spotenú tvár. Džungľa bola teplá, vlhká. Hmyz sa začal rojiť zo všetkých strán. Nohou nevedomky stúpil na konár na zemi. Zľakol sa a vyskočil, pretože si myslel, že to je had. V Guyane je množstvo jedovatých hadov. Za posledné tri mesiace hady uhryzli dvoch členov ich kolónie. Ich nohy neuveriteľne napuchli, sčerneli a nakoniec na rôznych miestach popraskali. Rany neznesiteľne páchli. Jedna z obetí, žena z Arkansasu, umrela. Pochovali ju na svojom skromnom cintoríne a Jim mal potom veľkú kázeň o časoch, keď so svojou cirkvou Chrám ľudu prišiel do San Francisca a rýchlo sa preslávil ako výnimočný kňaz.

V myslí sa mu vynoril obraz jasnejší ako všetko ostatné v jeho živote. Spomienka na časy, keď opustil rodinu a alkohol, drogy a zlé svedomie z neho urobili trosku. Nemal chuť ďalej žiť. Rozhodol sa zomrieť, hodiť sa pod nákladné auto alebo vlak a urobiť za všetkým

bodku. Nikomu by nechýbal, zo všetkých najmenej sebe samému. Práve počas jednej z posledných potuliek mestom, keď sa snažil rozlúčiť sa s ľuďmi, ktorých aj tak nezaujímal, či žije alebo nie, náhodou prechádzal okolo sídla Chrámu ľudu. „Bola to Božia prezieravosť,“ vysvetľoval mu neskôr Jim, „to Boh ťa uvidel a rozhodol, že si jedným z vyvolených, ktorí sú požehnaní prežiť svoj život cez neho.“ Doteraz netušil, čo ho vtedy priviedlo vstúpiť do toho domu, ktorý vlastne vôbec nepripomínal kostol alebo chrám. Nevedel to ani teraz, keď bolo všetkému koniec a on ležal pod stromom a čakal, že ho Jimove psy nájdu a roztrhajú na kusy.

Pomyslel si, že by sa mal opäť dať na útek. Nedokázal však opustiť svoj úkryt. Nedokázal opustiť Mariu s dievčatom. Už raz v živote jedno dieťa opustil. Nemohlo sa to zopakovať. K čomu to dnes vlastne došlo? Ráno všetci vstali skoro ako zvyčajne. Zišli sa pri kazateľnici pred Jimovým domom a čakali. Dvere však ostali zatvorené, čo v poslednom čase bývalo zvykom. Každý sa pomodlil sám za seba, všetkých deväťstodvadsať dospelých a tristo dvadsať detí z kolónie. Potom sa ujali svojich pracovných povinností. Prežili iba vďaka tomu, že sa v ten deň spolu s ďalšími dvoma osadníkmi vybral hľadať dve stratené kravy. Keď sa vtedy lúčil s Mariou a dievčatom, ani len nepomyslel na to, že by im mohlo hroziť nejaké nebezpečenstvo. Až keď prišli na druhú stranu rokliny, ktorá predstavovala vonkajšiu hranicu medzi ich osadou a okolitým dažďovým pralesom, pochopili, že sa niečo deje. Zarazili sa, keď z osady začuli strelbu, dokonca sa im zdalo, že medzi ohlušujúcim vreskotom všadeprítomných vtákov počujú aj ľudský krik. Vymenili si nechápavé pohľady a rozbehli sa späť dolu roklinou. Po chvíli sa od nich oddelil a nevedel, či pokračovali ďalej smerom k osade, alebo sa rozhodli vziať nohy na plecia a zachrániť si krky. Keď vyšiel z tieňa veľkého stromu a vyliezol na živý plot oddeľujúci ovocnú záhradu od zvyšku osady, všade bolo ticho. Až príliš ticho. Nikto nezbiehal ovocie. Vlastne tu nebol vôbec nikto. Rozbehol sa smerom

k domu a už chápal, že sa stalo niečo hrozné. Dvere na dome sa otvorili. Von vyšiel Jim. Nevyžarovala z neho láska, v očiach sa mu zračila nenávisť, ako to v poslednom čase bývalo.

Cítil, že mu tuhnú nohy, a opatrne sa pretočil. Celý čas nastrážoval uši, či nezačuje Jimove psy. Počul však iba cvrlikanie cvrčkov a vrešťanie nočných vtákov poletujúcich nad jeho hlavou. Opäť sa v myšlienkach vrátil k nedávnym udalostiam. Keď bežal cez ovocný sad, spomenul si na to, čo bolo podľa Jima jedinou možnosťou človeka, ako dosiahnuť Božie milosrdenstvo. Človek vraj musí vložiť svoj život do rúk Božích. Urobil tak a okrem svojho života do nich vložil aj modlitbu: *Bože, ochráň Mariu a dievčatko, nech už sa stalo čokoľvek*. Boh ho však nevyslyšal. Spomínal si, že keď na okraji rokliny začuli strelbu, na krátky okamih dúfal, že po sebe strieľajú Jim a Boh.

Keď pribehol na zaprášenú ulicu v Jonestowne, chvíľu to naozaj vyzeralo ako výsledok prestrelky medzi Bohom a pastorom Jimom Warrenom Jonesom. Potom si však uvedomil, že Boha nevidí. Bol tam iba Jim, jeho psiská zavreté v búdach zúrivo štekali a všade navôkol na zemi ležali ľudia, už na prvý pohľad bez známkov života. Vyzeralo to, akoby ich k zemi zrazila obrovská nebeská päšť. Jim Jones a jeho najbližší stúpenci, šestica bratov, ktorá ho všade nasledovala a plnila úlohu jeho osobnej stráže, sa prechádzali medzi telami a strieľali do detí, ktoré sa zúfalo snažili odplaziť od svojich umierajúcich rodičov. Začal pobežovať okolo hĺby tiel a hľadať Mariu a dievčatko, ale bezvýsledne. Až keď zavolał meno svojej milovanej, Jim si ho všimol a začal naňho kričať. Otočil sa a videl, ako naňho pastor namieril pištoľ. Delilo ich asi dvadsať metrov a medzi nimi na zaprášenej hnedej zemi ležali mŕtvi, jeho priatelia, kŕčovitô vykrútení s bolestivými grimasami na tvárach. Jim zdvihol ruku s pištoľou, zovrel ju v oboch dlaniach a vystrelil. Guľka ho minula. Kým Jim stihol druhýkrát vystreliť, on bol už na úteku.

Za sebou počul Jimov rozzúrený krik a niekoľko ďalších výstrelov. Akoby zázrakom ho nič netrafilo, potkýnal sa o mŕtvolu a bez prestávky upaloval, až kým sa nezotmel. Nakoniec našiel toto útočisko pod stromom. Stále nevedel, či je jediný, kto masaker prežil. Kde sú Maria s dievčatom? Prečo prežil iba on? Mohol by jeden jediný človek prežiť súdny deň? Nerozumel tomu. Vedel však, že to nebol iba sen.

Začalo svitať. Na listoch sa postupne tvorila rosa. Vtedy si uvedomil, že Jim naňho nepošle svoje psy. Vstal a ponatáhoval si zmeravené nohy. Potom sa vybral smerom k osade. Bol veľmi unavený, potácal sa a umieral od smädu. Stále bolo všade ticho. Psy musia byť mŕtve, pomyslel si. Jim hovoril, že nikto neprežije. Ani psy. Preliezol cez plot a rozbehol sa. Na zemi pred ním ležali prvé mŕtvolu – tí, čo sa snažili utiecť. Na ich chrbtoch videl strelné rany.

Pristavil sa pri jednej z mŕtvol, mužovi ležiacom doluznačky. Opatrne sa k nemu na trasľavých nohách zohol a otočil ho. Jim mu hľadel priamo do očí. Jeho pohľad už neuteká do všetkých strán, pomyslel si. Pastor Jim mi opäť hľadá do očí. Ani nežmurká. Aká hlúposť, zarazil sa. Mŕtvi predsa nežmurkajú. Zrazu dostal chuť udrieť ho, kopnúť Jima priamo do tváre. Neurobil to. Namiesto toho sa postavil, jediný žijúci v mori mŕtvol, a vydal sa hľadať Mariu a dievčatko. Po chvíli ich našiel.

Maria sa snažila ujsť. Po strele do chrbta padla tvárou na zem. V rukách stále držala dievčatko. Klakol si na zem a rozplakal sa. Už mi nič neostalo, pomyslel si. Jim urobil z nášho raja peklo.

Ostal pri Marii, až kým nad miestom nezačal krúžiť vrtuľník. Vtedy sa postavil a odišiel. Spomenul si na niečo, čo raz krátko po ich príchode do Guyany, keď sa ešte všetko zdalo skvelé, povedal Jim: „Pravdu o človeku je možné vycítiť rovnako ľahko, ako ju vidieť alebo počuť. Diabol ukrytý v ľudskom tele smrdí ako síra. Ak cítiš síru, vytiahni kríž.“

Nevedel, čo ho čaká. Báł sa toho, čo má prísť. Zo všetkého najviac však premýšľal, ako zaplní tú obrovskú prázdnotu, ktorú v ňom zanechali Boh a pastor Jim Jones.

Úhoria tma

1

Krátko po deviatej hodine 21. augusta 2001 sa rozfúkal silný vietor. Hladina jazera Marebosjön na južnej strane údolia Rommeleåsen sa rozvlnila. Muž stojaci v tieni pri brehu sa vystretou rukou snažil zistiť, odkiaľ fúka vietor. S potešením si uvedomil, že fúka takmer priamo z juhu. Vybral si teda správne miesto na umiestnenie návnady a prilákanie zvierat, ktoré sa čoskoro chystal obetovať.

Posadil sa na kameň, cez ktorý si predtým prehodil tričko, aby mu nebola zima na zadok. Mesiac bol vo svojej poslednej štvrti. Cez oblačnú prikrývku z oblohy neprenikalo žiadne svetlo. Úhoria tma, zamyslel sa. Tak volal toto počasie môj kamarát z detstva. Úhory počas augustových nocí začínajú migrovať. Práve vtedy sa nechávajú chytiť do nachystaných sietí. Slučka sa uťahuje.

Započúval sa do tmy. Jeho citlivé uši v diaľke zachytili zvuk automobilu. Inak bolo všade ticho. Z vrecka nohavíc vytiahol lampu a posvietil si na okolitý breh a vodu.

Už ich videl prichádzať. V diaľke sa na vodnej hladine mihli dva biele flaky. Vedel, že čoskoro ich bude oveľa viac.

Vypol lampu a v hlave, svojom vernom a poslušnom služobníkovi, začal premýšľať, koľko je hodín. Tri minúty po deviatej, pomyslel si. Potom sa pozrel na zápästie. Hodinky v tme zasvietili. Tri minúty po deviatej. Nemýlil sa. Samozrejme, že sa nemýlil. O pol hodiny bude po všetkom a on už nebude musieť dlhšie čakať. Život ho naučil, že nielen ľudia majú potrebu byť presní. Aj zvieratá to dokážu.

Príprava na dnešný večer mu trvala tri mesiace. Pomaly a metódicky ich naučil zvyknúť si na jeho prítomnosť. Spriatelil sa s nimi.

To bola jeho najsilnejšia stránka. Ku každému sa vedel správať priateľsky.

Nielen k ľuďom, ale aj k zvieratám. Správal sa ako priateľ a nikto nevedel, čo si v skutočnosti myslí. Opäť zapol baterku. Bielych flakov už bolo viac a zväčšovali sa.

Blížili sa k brehu. Jeho čakanie sa už o chvíľu skončí. Zsvietil smerom k brehu. Stáli tam dve plechovky s benzínom a kúsok chleba, ktoré predtým rozsypal po brehu. Vypol baterku a čakal.

Keď nastal čas, konal presne tak pokojne a metodicky, ako si naplánoval.

Na breh prileteli labute. Hádzali sa na kúsok chleba a nevšimli si človeka stojaceho obďaleč. Alebo im neprekážal, pretože si mysleli, že pre ne nepredstavuje žiadne nebezpečenstvo. Už viac nerozsvietil baterku, namiesto toho si nasadil okuliare s nočným videním. Na pláž priletelo šesť labutí, tri páry. Dve labute oddychovali, ostatné si čistili pierka alebo zobákmi hľadali kúsok chleba. Nastal čas.

Postavil sa, chytil do rúk plechovky a začal na labute striekať benzín. Než sa stihli spamätať, zamávať krídlami a vzlietnuť, odhodil jednu nádobu a druhú zapálil. Benzín na krídlach vtákov okamžite vzplanul. Ako okrídlené horiace gule sa snažili odletieť ponad jazero preč, do bezpečia. Snažil sa zafixovať si v mysli obraz toho, čo videl a počul. Kričiacie vtáky. Zbesilý trepot krídel nad hladinou jazera.

Pád do vody. Dymiace krídla. Smrť. Znejú ako pokazené trúbky, napadlo mu. Tak si bude pamätať ich posledný vreskot.

Celé sa to udialo príliš rýchlo. Počas jednej minúty zapálil krdeľ labutí, videl ich letieť preč a padať do vody. Nakoniec bola opäť všade tma a ticho. Bol spokojný. Išlo to dobre. Tento večer sa zatiaľ vyvíjal podľa plánu; toto bol príjemný začiatok.

Nádoby od spreja zahodil do piesku. Do batoha si napchal tričko, na ktorom predtým sedel, a posvietil si okolo seba, aby sa ubezpečil, že tu nič nezabudol. Keď si bol istý, že za sebou nezanechal žiad-

ne stopy, z vrecka bundy vytiahol mobilný telefón. Ten kúpil pred niekoľkými dňami v Kodani. Nemalo by byť možné vystopovať ho. Vytočil číslo a čakal.

Keď mu zdvihli, požiadal o prepojenie na políciu. Telefonát bol krátky. Hneď potom odhodil mobil do jazera, nasadil si batoh na chrbát a zmizol v tme.

Vietor začal fúkať z východu a naberať na sile.

2

Linda Caroline Wallanderová v tento teplý deň na konci augusta premýšľala o tom, či má nejaké spoločné črty s otcom, ktorého doteraz poriadne nepoznala, a to i napriek tomu, že čoskoro bude mať tridsať rokov a mala by teda vedieť, čo je zač. Pýtala sa, niekedy ho doslova bombardovala otázkami s nádejou na odpoveď, ale on len pokrčil ramenami a vyhýbavo odvetil, že on sa zo všetkého najviac podobá na svojho vlastného otca, jej starého otca. Tieto rozhovory o podobenstve sa niekedy menili na ostrejšie výmeny názorov, alebo rovno vyúsťovali do prudkých hádok. Väčšinou však utíchli rovnako rýchlo, ako vznikli. Na podobné veci takmer zakaždým onedlho zabudla a nazdávala sa, že ani jej otec nad nimi úpenlivo nepremýšľa.

Na jednu hádku z tohto leta však nedokázala zabudnúť. Išlo o úplnú maličkosť, ale napriek tomu sa jej v hlave vynorili spomienky z detstva a dospievania, ktoré už úplne potlačila. V ten deň na začiatku júla, keď sa vrátila zo Štokholmu do Ystadu, sa začali hádať práve pre spomienky. Keď bola malá, raz spolu cestovali do Bornholmu.

Jej otec Kurt, jej mama Mona a ona. Mala vtedy asi šesť alebo sedem rokov. Dôvodom ich hlúpej hádky bolo, či v ten deň fúkal vietor, alebo nie. K spomienkam na Bornholm sa dostali počas rozhovoru pri večeri, ktorú si v príjemnom letnom vánku vychutnávali na svojom polorozpadnutom balkóne. Otec tvrdil, že Linda dostala

morskú chorobu a povracala si bundu. Linda si však pamätala iba pokojné modré more s hladinou ako zrkadlo. V Bornholme boli iba raz v živote, takže si tú cestu nemohli pomýliť so žiadnym iným výletom. Jej mama nemala rada plavby loďou a jej otec si spomenul, že ho vtedy prekvapilo jej rozhodnutie ísť do Bornholmu s nimi.

V ten večer sa Linde po búrlivej hádke zaspávalo iba ťažko. O dva mesiace má začať pracovať ako kadetka na policajnej stanici v Ystade. Ukončila policajnú akadémiu v Štokholme a najradšej by už dávno pracovala na polícii. Teraz v lete sa nudila a otec sa jej nemohol veľa venovať, pretože si väčšinu svojej dovolenky vyčerpал už v máji. Myslel si, že si kúpi dom a bude si musieť vziať voľno, aby sa tam presťahoval. Chcel si kúpiť dom v dedinke Svarte, preč od ľudí, blízko pri mori. Pri podpisovaní zmluvy si to však majiteľka domu na poslednú chvíľu rozmyslela. Odrazu si uvedomila, že sa nechce rozlúčiť so svojimi ružičkami a rododendronmi a predať dom nejakému neznámemu človeku, čo vyzerá úplne nezaujato a rozpráva o tom, ako raz možno postaví pri dome búdu psovi, ktorého si raz možno kúpi. Majiteľka odstúpila od predaja, ale maklér otcovi navrhoval, aby sa napriek tomu snažil dom kúpiť, alebo aspoň žiadať odškodné, ale ten sa už s domom, do ktorého sa nikdy nenastáhuje, v myšlienkach rozlúčil.

Zvyšok toho chladného a veterného dovolenkového mesiaca strávil hľadaním nového bývania. Ostatné domy však boli buď prídrahé, alebo nespĺňali jeho predstavy o dome, o akom sníval počas dlhých rokov strávených na ulici Mariagatan v meste Ystad. Byt si teda nechal a začal vážne pochybovať o tom, že sa odtiaľ ešte niekedy dostane. Keď bola Linda v poslednom semestri na policajnej akadémii, v jeden víkend nasadol do auta, odcestoval do Štokholmu a auto naplnil všetkými vecami, ktoré si chcela zobrať domov. V septembri dostane byt, ale dovtedy bude bývať vo svojej starej detskej izbe.

Hneď po jej príchode si začali liezť na nervy. Linda bola netr-

pezlivá a chcela, aby otec zaťahal za nitky a umožnil jej začať pracovať na polícii čo najskôr. Otec sa o tom raz rozprával so svojou šéfkou Lisou Holgerssonovou, ale tá nemohla nič urobiť. Polícii by sa zišli noví kadeti, pretože práce bolo veľa a ľudí málo, lenže peňazí nemali navyš a nemohli by ju ešte zaplatiť. Nemohla preto začať pracovať skôr ako desiateho septembra, aj keď ju potrebovali hneď teraz.

Linda počas leta obnovila dve staré priateľstvá ešte z čias puberty. Jedného dňa počas prechádzky v meste stretla svoju kamarátku Zebu, ktorú prezývali Zebra. Linda ju najprv nespoznala. Bola ostrihaná nakrátko a jej pôvodne čierne vlasy boli teraz červené. Zeba pochádzala z Iránu a na základnej škole spolu chodili do rovnakej triedy.

Keď sa stretli, Zebra tlačila detský kočík. Išli spolu do cukrárne na kávu.

Zebra sa vyučila za čašníčku a neskôr otehotnela s Marcusom, ktorého Linda tiež poznala. Marcus mal rád exotické ovocie a už v devätnástich rokoch založil na východnej strane Ystadu ovocnú škôlku. Ich vzťah stroskotal a syn ostal Zebre. Dlhو sa rozprávali, ale chlapec potom začal nariekať a kričať tak intenzívne, až museli vyjsť na ulicu a rozlúčiť sa. Po tomto náhodnom stretnutí však ostali v kontakte a Linda si všimla, že nie je taká neposedná, pretože sa jej opäť podarilo oživiť vzťahy z čias, keď bola malá a Ystad bol pre ňu celý svet.

Keď sa po ulici Mariagatan vracala späť domov zo stretnutia so Zebrou, náhle začalo pršať. Pred dažďom sa ukryla v obchode s oblečením. Kým čakala, že prestane pršať, v telefónnom zozname hľadala číslo Anny Westinovej. Našla ho a znervóznela. Anna s ňou nebola v kontakte takmer desať rokov. Ich blízke priateľstvo sa náhle a škaredo skončilo po tom, čo sa obe zaľúbili do toho istého chlapca. Neskôr, keď city ochladli a zabudlo sa na ne, sa ho snažili obnoviť. Niečo im však do toho vošlo a nakoniec to nechali tak. V posled-

ných rokoch Linda na Annu myslela iba zriedkavo. Zebra v nej však prebudila spomienky a Linda sa dokonca potešila, keď zistila, že Anna ešte stále býva v Ystade, neďaleko výjazdu na Österlen.

Ešte v ten večer jej Linda zavolala a o niekoľko dní sa stretli. Potom sa začali stretávať niekoľkokrát do týždňa, niekedy všetky tri, no najčastejšie iba Anna s Lindou. Anna bývala sama a žila zo študentskej podpory, ktorou si len horko-ťažko dokázala zaplatiť štúdium medicíny.

Linde sa zdalo, že Anna je ešte bojzlivejšia, ako keď spolu vyrastali. Jej otec ich opustil, keď mala Anna päť alebo šesť rokov. Potom sa im už nikdy neozval. Annina mama bývala na vidieku v Löderupe, neďaleko miesta, kde býval aj Lindin starý otec, ktorý svoje dni trávil maľovaním nekonečného množstva obrazov. Anna sa zdanlivo potešila, keď ju Linda kontaktovala a oznámila jej, že sa vrátila do Ystadu. Linda však zistila, že pri svojej bývalej priateľke musí byť opatrná. Cítila z nej akýsi nepokoj, ako keby sa niečoho bála. Linda sa s ňou nemohla priveľmi zblížiť. V spoločnosti Zebry, jej syna a Anny sa Linde podarilo prežiť to nudné dlhé leto, no už sa nemohla dočkať práce na polícii. Tešila sa na tučnú pani Lundbergovú, ktorá sa stará o sklad a vydá jej policajtnú uniformu a ostatnú výbavu.

Jej otec v lete pracoval takmer nepretržite, ale nedarilo sa mu vyriešiť sériu ozbrojených bankových a poštových lúpeží v Ystade a jeho okolí. Linda dokonca začula čosi o použití dynamitu v dobre naplánovanej operácii. Keď večer zaspal, Linda si zvykla čítať jeho poznámky a listovať v priečinku o vyšetrovaní, ktorý väčšinou mával so sebou. Na otázku, na čom pracuje, obyčajne odpovedal vyhýbavo. Ešte stále nebola policajtkou a s otázkami musela počkať do septembra.

Leto pomaly plynulo. V jeden augustový deň prišiel otec domov skôr z práce a povedal, že mu volal maklér. Vraj preňho našiel dom, ktorý sa mu určite bude páčiť. Stál blízko pláže Mossby, na kopci pri

mori. Opýtal sa Lindy, či sa naň chce ísť pozrieť. Tá zavolala Zebre a presunula ich plánované stretnutie na iný deň.

Nasadli do otcovho Peugeotu a vyrazili na západ. V ten deň bolo more sivé a naznačovalo, že o chvíľu príde jeseň.

3

Dom bol prázdny, okná prebité fošňami. Väčšina škridiel bola preč, z jednej rímasy ostala iba polovica. Dom stál na kopci so širým výhľadom na more. Na Lindu pôsobil osamelo a nemilosrdne. V tomto dome jej otec bývať nemôže, tu by ho zožrali jeho démoni. Akých démonov vlastne má? Zamyslela sa nad tým, čo ho najviac trápi. Snažila sa zostaviť zoznam jeho problémov. Najhoršie sú samota, rastúca nadváha a boľavé kĺby. A ďalej? Zavrhla túto myšlienku a úkosom sa pozrela na otca, ktorý sa prechádzal po záhrade a obhliadal si dom. Vietor fúkal iba slabo, takmer nežne hladil koruny niekoľkých vysokých bukov. Blízko nich sa rozprestieralo more. Linda prižmúrila oči a na obzore zbadala loďku. Kurt Wallander si premeral svoju dcéru.

„Keď žmúriš, si ako ja.“

„Iba vtedy?“

Kráčali ďalej. Za domom našli zvyšky starej rozpadnutej pohovky. Medzi pružinami prebehol hraboš. Otec sa rozhliadol a pokrútil hlavou.

„Prečo sa naozaj chcem presťahovať na vidiek?“

„Mám sa ťa to opýtať ja? Tak to urobím. Prečo sa chceš presťahovať na vidiek?“

„Celý život snívam o tom, že keď ráno vstanem, vyleziem z postele a vyšším sa priamo na dvore.“

Pobavene sa naňho pozrela.

„Iba preto?“

„Existuje snáď lepší dôvod? Ideme preč?“

„Urobme ešte jedno kolo.“

Tentoraz si dom začala všímať s väčším záujmom, ako keby ona bola potenciálnym kupcom a jej otec maklérom. Začala ňuchať ako lovecký pes.

„Koľko stojí tento dom?“

„Štyristotisíc.“

Pokrútila hlavou.

„Nežartujem.“

„Máš toľko peňazí?“

„Nie, ale banka mi slúbila hypotéku. Dôverujú mi. Poznajú ma ako policajta, ktorý sa celý život správa svedomito. Je mi trochu ľúto, že sa mi toto miesto až tak nepáči. Prázdny dom je rovnako deprimujúci ako osamelý človek.“

Pobrali sa odtiaľ preč. Linda si cestou všimla vývesnú tabuľu s nápisom „Pláž Mossby“. Otec sa na ňu zahľadel.

„Chceš tam ísť?“

„Áno. Ak máš čas.“

Na parkovisku pri pláži stál osamotený obytný prívies. Stánok bol zavretý. Na polorozpadnutých plastových stoličkách pred príviesom sedeli muž a žena hovoriaci po nemecky. Medzi nimi bol malý stolík, hrali karty a tvárili sa pri tom veľmi koncentrovane. Linda a Kurt Wallanderovci išli k pláži.

Práve na tomto mieste mu pred niekoľkými rokmi povedala o svojom rozhodnutí. Rozhodla sa, že nebude čalúniť nábytok, a veľa nádejí nevkladala ani do svojho sna stať sa herečkou. Už ani nechce cestovať okolo sveta, aj tak ju to nikdy nebavilo. Aj keď už odvtedy ubehlo veľa času a spomienky vybledli, raz sa zaľúbila do chlapca z Kene, ktorý v Lunde študoval medicínu. Po štúdiách odcestoval domov, no ona ho nenasledovala. Linda sa snažila nájsť recept na život u svojej mamy Mony. Našla v nej však iba ženu, ktorá nikdy nič nedotiahla do konca. Mona chcela dve deti, mala iba jedno. Myslela si, že Kurt Wallander bude jej jediná, celoživotná láska. Rozviedli sa a ona sa znovu vydala, tentoraz za účtovníka na

invalidnom dôchodku, ktorý bol vášnivým golfovým hráčom. Teraz spolu žili v Malmö.

Po sklamaní vo vlastnej mame sa Linda s novým zápalom začala zaujímať o svojho otca, kriminalistu, ktorý ju zakaždým zabudol vyzdvihnúť na letisku, keď prišla na návštevu. Dala mu preto prezývku Muž-ktorý-stále-zabudne-že-existujem. Ten, kto nikdy nemal čas. Napriek tomu pochopila, že po smrti starého otca bol jej najbližším človekom. Stále si však uvedomovala, že aj napriek vzájomnej blízkosti je medzi nimi priepasť, ktorú možno nikdy neprekonajú. Raz ráno sa zobudila a vedela, čo chce so svojím životom urobiť – stať sa policajtom ako jej otec. Rok si svoje plány nechávala iba pre seba, povedala o nich iba vtedajšiemu priateľovi, a keď bola pevne rozhodnutá, rozišla sa s ním, odcestovala na juh Švédska do Skåne, zavolala otca na túto pláž a o všetkom mu povedala. Dodnes nezabudla na jeho prekvapenú reakciu. Požiadal ju o chvíľu strpenia, musel si premyslieť, čo si o jej rozhodnutí naozaj myslí. Vtedy odrazu zneistela. Predtým si celý čas myslela, že sa poteší. Počas tej krátkej minúty, keď k nej stál otočený chrbtom a rednúce vlasy mu viali vo vetre, sa pripravovala na možnú hádku. Ale keď sa otočil a usmial sa, vedela.

Zišli dolu na pláž. Linda vložila nohu do odtlačku konskej podkopy. Kurt sledoval čajku nad ich hlavami, ktorá sa snažila letieť proti vetru a chvíľu zdanlivo stála na mieste.

„Čo si o tom myslíš?“ nadhodila Linda.

„O čom? O dome?“

„O tom, že onedlho začnem nosiť uniformu.“

„Popravde, neviem si to veľmi predstaviť. Viem však, že z toho budem v strese.“

„Prečo v strese?“

„Asi preto, že viem, ako sa budeš cítiť. Obliečť si uniformu nie je žiadna veda. Ukázať sa v nej na verejnosti je už ťažšie. Vieš, že si ňa všetci všimajú. Si policajtká, zodpovedná za poriadok na ulici

a v prípade potreby musíš byť pripravená riešiť konflikty. Viem, čo ťa čaká.“

„Nebojím sa.“

„Nehovorím o strachu. Hovorím o tom, že keď si raz nasadíš uniformu, prischne ti už navždy.“

V duchu uznala, že zrejme má pravdu.

„Ako myslíš, že to pôjde?“

„Na škole sa ti darilo. Bude sa aj tu. Je to celé v твоjich rukách.“

Prechádzali sa po pláži. Povedala mu, že o niekoľko dní odcestuje do Štokholmu. Jej ročník mal záverečný ples, po ktorom sa všetci definitívne rozprúchnu do rôznych policajných okrskov v krajine.

„My sme žiadny ples nemali,“ zašomral. „Keď som začínal, takmer nič nás neučili. Doteraz neviem, ako za mojich mladých čias určovali, kto sa hodí na pešiaka a kto do kancelárie. Asi na základe hrubej sily a hlúposti kandidáta. Ale pamätám si, že som to oslávil pivom, keď som dostal uniformu. Jasné, že nie na ulici. U kamaráta, ktorý býval na Södra Förstadsgatan v Malmö.“

Pokrútil hlavou. Linda nevedela určiť, či ho tá spomienka potešila, alebo zarmútila.

„Vtedy som ešte býval doma. Myslel som si, že otec zošalie, keď ma uvidí v uniforme.“

„Prečo bol tak proti tomu, že si sa stal policajtom?“

„Pochopil som to, až keď umrel. Oklamal ma.“

Linda skamenela.

„Oklamal?“

Usmial sa na ňu.

„V skutočnosti bol rád, že sa zo mňa stal policajt. Baval sa tým, že ma držal v neistote. A že sa mu to darilo.“

„To nemôže byť pravda.“

„Nikto nepoznal môjho otca lepšie než ja. Viem, že mám pravdu. Môj otec bol šibal. Krásne šibnutý otec. Jediný, ktorého som kedy mal.“

Pobrali sa späť k autu. Mraky sa rozťahli. S prvými slnečnými lúčmi sa citelne oteplilo. Dvojica Nemcov ani nezdvihla pohľad od kariet, keď prechádzali okolo. Pri aute sa pozrel na hodinky.

„Ponáhľaj sa domov?“ opýtal sa.

„Neviem sa dočkať, kedy začnem pracovať. To je všetko. Prečo sa pýtaš, či sa ponáhľam? Som iba netrpezlivá.“

„Musím vybaviť istú záležitosť. Poviem ti o tom v aute.“

Autom vyšli na cestu Trelleborgsvägen a pokračovali popri vstupnej bráne zámku v Charlottenlunde.

„V skutočnosti nejde o žiadnu záležitosť,“ ohlásil Kurt po chvíli. „Ale keď už som v blízkosti, chcem sa tam pozrieť.“

„Pozrieť kam?“

„Zámok Marebo. Alebo, lepšie povedané, jazero Marebosjön.“

Cesta bola úzka, s početnými zákrutami. Kurt rozprával rovnako pomaly ako šoféroval. Linda uvažovala, či píše zápisnice rovnako nudné ako jeho verbálny prejav, ktorým ju práve týral.

Situácia bola napohľad prostá. Predvčerom večer niekto zavolať na políciu v Ystade. Muž, ktorý nechcel uviesť svoje meno ani odkiaľ volá, s podivným prízvukom oznámil, že nad jazerom Marebosjön bolo vidieť horiace labute. Viac informácií nechcel alebo nevedel poskytnúť. Keď mu operátor začal klásť otázky, položil. Viac sa už neozval. Hovor si zaznamenali, ale nemohli sa mu viac venovať, pretože práve v ten večer boli zaneprázdnení ťažkým ublížením na zdraví v obci Svarte a dvoma vykradnutými obchodmi v centre Ystadu. Zároveň sa zhodli, že niekto buď mal halucinácie, alebo si z nich chcel vystreliť. Keď sa o tom Kurt dozvedel od Martinssona, hneď mu napadlo, že na tom musí byť niečo pravdy, pretože ľudia si z nich nezvykli strieľať takýmto spôsobom.

„Horiace labute? Kto by urobil niečo také?“

„Nejaký sadista. Niekto, kto rád týra zvieratá.“

„Domnievaš sa, že to je pravda?“

Zastavil na stopke. Odpovedal, až keď vyšiel na hlavnú cestu a odbočil na Marebo.

„Toto ťa na škole nenaučili? Policajti sa nedomnievajú. Chcú vedieť. Musia byť pripravení na všetko. Aj na to, že im niekto zavolá, povie o horiacich labutiach a ukáže sa, že to je pravda.“

Linda sa viac nepýtala. Zaparkovali na štrkovom parkovisku a zišli dolu kopcom k jazeru. Linda kráčala v tesnom závese za svojím otcom a pomyslela si, že už na sebe má uniformu, aj keď dosiaľ neviditeľnú.

Prešli okolo jazera, no po mŕtvych labutiach nebolo ani chýru, ani slychu. Nevšimli si ani, že ich prechádzku ktosi pozoroval cez objektív ďalekohľadu.

4

O niekoľko dní neskôr, v jedno pokojné ráno, Linda odcestovala do Štokholmu. Zebra jej pomohla ušiť šaty na ples. Boli svetlomodrej farby, s hlbokým výstrihom vpredu aj vzadu. Ples sa konal v starých plesových priestoroch na ulici Hornsgatan. Prišli všetci, dokonca aj ich „stratený syn“. Jeden zo šesťdesiatich ôsmich študentov v ročníku musel štúdium ukončiť, pretože sa zistilo, že má veľké problémy s alkoholom, s ktorými nedokázal nič urobiť, ani ich zamaskovať. Nikdy nezistili, kto to učiteľom vyzradil. Panoval medzi nimi tichý súhlas, že za to boli zodpovední všetci. Linda chlapca považovala za niečo ako príznak, naveky vykázaný z ich spoločenstva, bažiaci po návrate, ktorý mu nikdy nebude dopriať.

V ten večer, pri ich poslednom stretnutí s učiteľmi, Linda vypila priveľa vína.

Pitie alkoholu pre ňu nebolo nič nové a verila, že vie, kedy má dosť. Tentoraz to však prehnela. Dôvodom mohla byť jej rastúca netrpezlivosť, keď sa dozvedela, že väčšina jej bývalých spolužiakov už pracuje. Jej najlepšie kamarát zo školských čias, Mattias Olsson,

sa rozhodol nevrátiť sa domov do Sundsvallu, ale začať pracovať na poriadkovej polícii v Norrköpingu. Už sa stihol vyznamenať, keď uzemnil a zneškodnil nejakého svalovca, z ktorého sa po dlhodobom užívaní steroidov stal maniak terorizujúci susedov. Linda patrila do tej malej skupinky ľudí, ktorí na prácu ešte stále čakali.

Šaty od Zebry si vyslúžili pochvaly, spolužiaci tancovali, niektorí mali príhovory, iní spievali – a bol by to býval perfektný večer, keby kuchári nemali v kuchyni televízor.

Neskoré správy uviedli hroznú novinu – blízko Enköpingu bol zastrelený policajt. Správa sa bleskurýchlo šírila medzi popíjajúcimi a tancujúcimi policajnými kadetmi a ich učiteľmi. Hudba stíchla, televízor preniesli z kuchyne do sály a Linda mala pocit, akoby všetci dostali kopanec do brucha. Zábava sa skončila, svetlá sa rozsvietili, oni tam v tichosti sedeli v šatách a oblekoch a civeli na fotky mŕtveho policajta, popraveného po tom, čo sa s kolegom snažil zastaviť kradnuté auto. Na zázname bolo vidieť, ako z auta vyskočili dvaja muži a strieľali zo samopalov. Ich úmysel bol vražedný, nestrieľali varovne. Oslava sa skončila, ťažoba a úzkosť sa v miestnosti dali krájať.

Po tom, čo sa neskoro v noci rozlúčili a Linda bola na ceste k tete Kristine, u ktorej mala prenocovať, zastala pri námestí Mariatorget a zavolała otcovi. Boli tri hodiny ráno a na jeho hlase počula, že práve vstal. Nahnevalo ju to. Ako mohol spať, keď pred niekoľkými hodinami zastrelili jeho kolegu? Povedala mu to.

„Môj spánok nič nezmení. Kde si?“

„Idem ku Kristine.“

„To ste až doteraz hýrili? Koľko je vlastne hodín?“

„Tri. Skončili sme, keď sme sa dozvedeli tú správu.“

Počula jeho ťažké dýchanie, akoby ešte stále napoly spal.

„Čo sú to za zvuky?“

„Nočná premávka. Hľadám si taxík.“

„Kto je s tebou?“

„Nikto.“

„Nemôžeš sa sama potulovať po nočnom Štokholme!“

„Zvládnem to. Nie som decko. Prepáč, že som ťa zobudila.“

Nahnevane vypla mobil. Deje sa to pričasto, zanáďavala v duchu. Porazí ma z neho.

On ani netuší, ako ma dokáže rozhnevať.

Privolala si taxík a nechala sa odviezť do časti mesta Gärdet, kde bývala jej teta Kristina spolu s manželom a ich osemnásťročným synom. Kristina jej ustlala na pohovke v obývačke. Do obývačky prenikalo svetlo z ulice. Na jednej z policiiek bola fotka Lindy s jej rodičmi. Ubehlo odvtedy už veľa rokov. Mala vtedy štrnásť a ten deň si dobre pamätala. Bola to nedela, studená jar. Rodina bola na výlete v Löderupe. Jej otec vyhral fotoaparát v akejsi súťaži na policajnej stanici, a keď sa chceli odfotiť, Lindin starý otec si to náhle rozmyslel a utekal do domu skrýť sa za svoje obrazy. Otec bol nahnevany, Mona šomrala. Linda išla za starým otcom a snažila sa ho presvedčiť, aby sa s nimi odfotil.

„Nebudem sa na jednej fotke falošne škeriť v spoločnosti ľudí, ktorí sa rozvádzajú,“ odvrkol.

Doteraz si pamätala, ako veľmi ju to vtedy bolelo. Aj keď vedela, aký netaktný dokázal jej starý otec byť, jeho slová ju zasiahli ako dobre mierená facka. Rýchlo sa spamätala a opýtala sa ho, či to myslí vážne, či vie niečo, čo ona nie.

„Nič sa nezlepší, ak budeš skrývať hlavu do piesku,“ zašomral. „Choď von. Ty musíš byť na fotke. Možno sa mýlim.“

Sedela na pohovke a premýšľala. Starý otec sa mýlil takmer vo všetkom, ale v ten deň trafil do čierneho. Na tej fotografii nechcel byť z dobrých dôvodov. Počas nasledujúceho roka, posledného spoločného roka jej rodičov, napätie medzi nimi stúpalo.

Linda sa vtedy dvakrát pokúsila spáchať samovraždu. Prvýkrát si prerezala žily. Našiel ju otec. Doteraz si pamätala na strach v jeho očiach. Lekári ho dlho museli presviedčať, že nebola v skutočnom

nebezpečenstve. Rodičia sa snažili priveľmi jej to nevyčítať, a ak aj náhodou áno, tak len pohľadom. Nikdy jej nič nepovedali priamo.

Napriek tomu bol jej pokus o samovraždu dôvodom poslednej ostrej hádky, po ktorej si Mona zbalila veci a odišla.

Linde sa neskôr zdalo divné, že si vtedy nepripisovala zodpovednosť za rozchod svojich rodičov. Teraz verila, že im vlastne urobila láskavosť; prispela k rozpadu manželstva, ktoré bolo v troskách už dávno predtým. Tušila to, pretože mala veľmi ľahký spánok, a v ich byte s tenkými stenami ju zo spánku nikdy nezobudili zvuky milostného aktu, odohrávajúceho sa v rodičovskej spálni. To ona vrazila klinec do rakvy ich manželstva a darovala im vzájomnú slobodu.

O druhom pokuse jej otec nevedel. Bolo to jej veľké tajomstvo. Niekedy si myslela, že ho odhalil, inokedy zase verila, že otec ani netuší, že sa o samovraždu pokúsila aj po druhý raz. Vtedy to bolo vážne. Obraz v jej mysli bol stále taký jasný, akoby sa to stalo iba včera.

Mala vtedy šesťnásť rokov a cestovala k mame do Malmö. Bola to doba veľkého trápenia, prirodzenej súčasti dospievania. Nemala sa rada, raz sa sama sebe hnusila, inokedy páčila, potom si zase myslela, že všetko na jej tele je zlé. Bol to bludný kruh dospievajúceho dievčaťa. Upadla do depresie, ktorej príznaky boli najprv neviditeľné a neskôr také nejasné, že im nikto nevenoval veľkú pozornosť. Odrazu však bolo neskoro, a keď sa ukázalo, že jej mama pre jej pubertálne problémy nemá pochopenie, zachvátilo ju veľké zúfalstvo. Najviac ju však ranilo, že Mona povedala nie, keď sa jej opýtala, či sa môže presťahovať do Malmö. Nevadilo jej bývať s otcom, chcela však odísť z toho zapadákov.

Ale Mona bola neoblomná. Linda v amoku odišla z jej bytu. Bolo to skoro na jar, sneh sa ešte držal v kvetinových záhonoch a jarkoch, fúkal studený vietor a ona sa túlala po uliciach. Kráčala pozdĺž dlhej ulice Regementsgatan smerom k výjazdu na Ystad. Niekde však zle

odbočila. Rovnako ako jej otec aj ona pri chodení zvykla hľadiť do zeme pred sebou. Rovnako ako on aj ona už niekoľkokrát narazila do stĺpa alebo zaparkovaného auta. Nohy ju zaviedli k akémusi nadjazdu nad hlavnou cestou.

Z neznámeho dôvodu sa rozhodla vyliezť na kovovú konštrukciu mosta. Stála tam a kývala sa vo vetre. Pod sebou sledovala uháňajúce autá, svetlá prenikajúce tmou.

Nevedela, ako dlho tam stála. Vnímala to ako akúsi poslednú veľkú skúšku.

Necítila strach ani sebalútosť. Čakala iba, kým ju zdrvujúca únava a chlad prinútiť urobiť krok dopredu, do prázdna.

Zrazu za ňou, možno vedľa nej niekto stál a opatrne sa jej prihovárал. Žena, mladé dievča, ktoré nemohlo byť oveľa staršie ako ona sama. Mala na sebe uniformu; bola to policajtká. Obďaleč stáli dve policajné autá s blikajúcimi modrými majákmi.

Prišla k nej však iba tá policajtká s detskou tvárou. V pozadí Linda vnímala siluety iných ľudí, tých, ktorí mladému dievčaťu v jej veku vložili do rúk zodpovednosť za záchranu mladej bláznivej dievčiny chystajúcej sa skočiť z mosta. Prihovárала sa jej, predstavila sa ako Annika a požiadala Lindu, aby zišla dolu. Povedala jej, že skok do prázdna nie je riešením problému. Linda nesúhlasne odvrkla, cítila, že musí obhajovať svoje rozhodnutie. Ako mohla táto Annika vedieť, čo ju trápi? Annika to však nevzdávala, vytrvalo pokračovala v prehováraní, ako keby jej trpezlivosť nemala konca. Keď Linda napokon zišla dolu a rozplakala sa od úľavy, plakala s ňou aj Annika. Stáli pri moste a objímali sa. Linda prosila, aby sa o tom nedozvedel jej otec, takisto policajt. Ani jej mama, ale najmä otec. Annika jej sľúbila, že to rodičom neoznámia – a svoj sľub dodržala. Linda občas uvažovala, že sa s ňou skontaktuje. Niekoľkokrát už v ruke držala slúchadlo a chystala sa zavolať na policajnú stanicu v Malmö. Nikdy to však neurobila.

Rodinnú fotografiu vrátila späť na policu, spomenula si na zavraždeného policajta a ľahla si. Z ulice počula krik a zvuky bitky. Onedlho sa bude musieť postaviť medzi takýchto ľudí a rozdeľovať ich. Naozaj to chce? Dnes videla skutočnú tvár tejto práce – mŕtveho policajta na ceste kdesi pri Enköpingu.

V noci takmer nezažmúrila oka. Ráno ju zobudila teta Kristína, ktorá sa ponáhľala do práce a v každom smere bola úplným opakom svojho brata. Bola vysoká a štíhla, mala ostro rezanú tvár a hovorila silene vysokým hlasom, z ktorého si jej brat často uťahoval. Linda ju napriek tomu mala rada. Pôsobila jednoducho, nič nekomplikovala.

Naopak jej brat videl všade problémy, neriešiteľné problémy ako v osobnom, tak aj v pracovnom živote.

Krátko pred deviatou ráno cestovala Linda na letisko v Arlande, odkiaľ chcela letieť do Malmö. Všetky denníky a noviny písali o vražde policajta. Jej let bol o dvanástej a požiadala otca, aby ju vyzdvihol na letisku Sturup. Prekvapivo na ňu tentoraz nezabudol.

„Mala si sa dobre?“ opýtal sa, keď sa stretli.

„Čo myslíš?“

„Neviem. Nebol som tam.“

„Bavili sme sa o tom v noci, ak si spomínaš.“

„Samozrejme, že si spomínam. Bola si ku mne pekne drzá.“

„Bola som unavená a nahnevaná. Došlo k vražde policajta. Oslava sa skončila, hneď ako sme sa o tom dozvedeli. Nedokázali sme sa ďalej baviť.“

Otec mlčky prikývol. Vyložil ju u nich doma na Mariagatan.

„Niečo nové s tým sadistom?“

Nepochopil, čo tým myslela.

„Myslím toho hajzla, čo zapálil tie labute.“

„Nieкто zrejme iba chcel byť zaujímavý. V okolí jazera žije pomerne veľa ľudí. Ak by sa to naozaj bolo stalo, nieкто by si to bol všimol.“

Kurt Wallander sa vrátil na policajnú stanicu. Keď Linda vošla do bytu, všimla si odkaz, ktorý jej otec nechal pri telefóne. Bol od Anny z prechádzajúceho večera: Zavolaj mi. Je to dôležité. Otec k tomu naškrabal nejakú poznámku, ktorú však nedokázala rozlúštiť. Ihneď mu zavolala do práce.

„Prečo si mi nepovedal, že mi volala Anna?“

„Zabudol som na to.“

„Čo je napísané na tom lístku? Tá tvoja poznámka?“

„Zdalo sa mi, že znela rozrušene.“

„Čo tým myslíš?“

„To, čo ti hovorím. Znela rozrušene. Zavolaj jej.“

Linda vytočila Annino číslo. Najprv bolo obsadené, potom jej nikto nezdvíhal. Skúsila to opäť trochu neskôr, ale rovnako bezvýsledne. Okolo siedmej večer, keď s otcom dovečerali, si obliekla bundu, išla k Anne domov a zazvonila na zvonček pri dverách. Linda pochopila otcove slová, len čo Anna otvorila dvere. Jej tvár bola zmenená.

V očiach sa jej zračil nepokoj. Vtiahla Lindu dnu a rýchlo za sebou zavrela dvere.

Akoby sa chcela skryť pred vonkajším svetom.

5

Linda si rýchlo spomenula na Anninu mamu, Henriettu.

Bola to chudá žena s trhanými, nervóznymi pohybmi. Linda sa o ňu často strachovala. V hlave sa jej zakorenila myšlienka, že Annina mama je ako krehká váza, ktorá môže prasknúť, keď niekto zvýši hlas, urobí prudký pohyb alebo iba naruší pokoj, ktorý si Henrietta tak veľmi vážila.

Linda si pamätala na svoju prvú návštevu u Anny. Mali vtedy asi osem alebo deväť rokov, Anna chodila do vedľajšej triedy a doteraz si nevedeli vysvetliť, čo ich k sebe ťahalo. Jednoducho sme sa našli, tvrdila Linda. Tak to býva. Nieкто alebo niečo chytí ľudí do

neviditeľnej slučky a navždy ich spolu zviaže. Tak to bolo so mnou a s Annou.

Boli sme nerozlučné, kým sa medzi nás nedostal chlapec, do ktorého sme sa obe zaľúbili.

Anninho nezvestného otca Linda poznala iba z vyblednutých fotografií. V ich byte však neboli nikde vystavené. Henrietta ich všetky skryla, pretože nechcela Anne dávať prázdnu nádej, že sa jej otec niekedy vráti. Odišiel, aby sa už nikdy nevrátil. Anna mala jeho fotografie uložené v krabici od topánok, skryté pod posteľou. Linda si ho pamätala ako chlapíka s dlhými vlasmi, okuliarmi s hrubým rámom a vyčítavým pohľadom smerom do objektívu, akoby nechcel, aby ho fotili. Anna jej fotografie ukázala na znak ich priateľstva. Keď sa spriatelili, Annin otec bol nezvestný dva roky.

Anna potichu nesúhlasila so spôsobom, akým sa po ňom jej mama rozhodla z bytu odstrániť všetky stopy. Raz, keď Henrietta napchala posledné kusy jeho oblečenia do papierovej tašky a hodila ich do smetí, sa Anna v noci vykradla z domu a zo smetného koša zachránila pár topánok a tričko. Skryla ich pod svoju posteľ. Linda považovala jeho zmiznutie za isté dobrodružstvo. Často si priala, aby sa aj jej hádajúci sa rodičia vyparili ako tenké sivé dymové obláčiky smerujúce k oblohe.

Posadili sa na gauč. Anna sa naklonila dozadu a skryla si tvár do tieňa.

„Aký bol ples?“

„Hrozný. Kým sme tancovali, pri Enköpingu zastrelili policajta. Zábava v tej chvíli skončila. Ale šaty boli pekné.“

Toto mi je povedomé, pomyslela si Linda. Anna rada chodí okolo horúcej kaše. Ak chce povedať niečo dôležité, naťahuje to.

„Ako sa má tvoja mama?“

„Dobre.“

Anna sa pri svojich slovách striasla.

„Dobre. Prečo to hovorím? Má sa horšie ako kedykoľvek predtým. Už dva roky píše žalospev o svojom vlastnom živote s názvom „Omša bez mena“. Niekoľkokrát už zošit nazlostene hodila do ohňa, ale v poslednej chvíli ho stihla vytiahnuť. Jej sebavedomie je asi rovnako nízke ako sebavedomie človeka s jedným zubom v ústach.“

„Ako znie jej hudba?“

„Ani neviem. Raz sa mi to snažila predviesť pomocou hmkania. Bol to jeden z tých vzácných okamihov, keď verila, že to, čo robí, nie je úplne nezmyselné. Ja som v tom však nedokázala rozoznať žiadnu melódiu. Existuje vôbec hudba, ktorá nemá melódiu? Jej hudba znie ako bolestivý krik, ako keď niekoho bodajú alebo udierajú. Neverím, že to niekto bude chcieť dobrovoľne počúvať. Obdivujem ju však za to, že to ešte nevzdala. Dvakrát som jej už navrhla, aby si našla v živote novú cestu, robila niečo iné. Nemá ešte ani päťdesiat. Oba razy jej úplne preskočilo. Vybehla na mňa, kričala, bila, škriabala a plula. To ma presvedčilo, že jej začína šibať.“

Anna náhle stíchla, akoby si uvedomila, že povedala priveľa. Linda čakala na pokračovanie. Spomenula si, že raz už takto spolu sedeli, keď zistili, že sú zaľúbené do toho istého chlapca. Ani jedna nechcela nič povedať. Obe sa v tichosti, takmer bez dychu snažili spracovať to strašné poznanie, že ich priateľstvo je navždy naštrbené. Vtedy ticho trvalo celý večer a dlho do noci. Boli vtedy u Lindy na Mariagatan, jej mama s nimi už nebývala a otec bol niekde v lesoch pri jazere Kadesjö, kde pátral po akomsi feťákovi, ktorý napaadol taxikára. Linda si teraz spomenula, že Anna vtedy jemne voňala za vanilkou. Bola to vanilková voňavka? Alebo mydlo? Vtedy sa na to nepýtala a nemala v pláne to urobiť ani teraz.

Anna sa posunula na gauči a vyšla z tieňa.

„Mala si už niekedy pocit, že strácaš rozum?“

„Každý deň.“

Anna podráždene pokrútila hlavou.

„Ja nežartujem. Myslím to vážne.“

Linda svoje slová hneď oľutovala.

„Áno, stalo sa to. Vieš, o čom hovorím.“

„Porezala si si ruky. A chcela skočiť z mosta. To však bola depresia. To je niečo iné. Každý je občas viac alebo menej sklúčený. Je to taký začiatok dospeláckeho života. Ak sa človek nikdy nevykričal na more, mesiac alebo vlastných rodičov, nemôže dospieť. Nikto nie je bezstarostný, to sú báchoroky. Iba mŕtvi netrpia. My, čo žijeme a cítime, musíme poznať utrpenie.“

Linda Anne závidela jej schopnosť vyjadrovania. Rozum, myšlienky a jazyk v harmónii, pomyslela si. Ak by som ja chcela rozprávať takto pekne, musela by som si to najprv napísať na papier.

„V tom prípade som sa nikdy skutočne nebála, že strácam rozum,“ odvetila.

Anna sa postavila, prešla k oknu, vyzrela z neho a vzápätí sa vrátila späť na gauč. Takto sa podobáme na svojich rodičov, napadlo Linde. Presne toto robí aj jej mama, keď je nervózna. Postaví sa, prejde k oknu a následne späť ku gauču. Môj otec si prekrízuje ruky na hrudi, Mona si šúcha nos. Čo asi robievala moja stará mama? Zomrela, keď som bola ešte úplne malá a nepamätám si ju. A starý otec? Ten si neprekrížoval ruky ani nechodil k oknu. Ten len pokrčil ramenami a ďalej si maľoval obrazy.

„Myslím si, že som včera na ulici v Malmö videla môjho otca,“ vytrhla ju zo zamyslenia Anna.

Linda zvrátila čelo a čakala, že jej priateľka bude pokračovať, no tá mlčala.

„Myslíš si, že si včera na ulici v Malmö videla svojho otca?“

„Áno.“

Linda sa zamyslela.

„Nikdy si ho predsa nevidela. Nie, prepáč... Videla si ho, ale bola si taká malá, že si ho nemôžeš pamätať.“

„Mám jeho fotky.“

Linda začala v mysli počítat.

„Je to vyše dvadsaťpäť rokov, čo zmizol.“

„Dvadsaťštyri.“

„Tak dvadsaťštyri. Ako človek po takom čase vyzerá? To nevieme. Vieme len, že sa zmenil.“

„Určite to bol on. Mama mi hovorila o jeho pohľade. Som si istá, že to bol on. Musel byť.“

„Ani som nevedela, že si včera bola v Malmö. Myslela som si, že si bola v Lunde. Nemala si tam mať skúšku?“

Anna si ju zamyslene premerala.

„Neveríš mi.“

„Ani ty sama si neveríš.“

„Ten chlapík na ulici bol môj otec.“

Zamrvila sa na gauči.

„Máš pravdu. Bola som predtým v Lunde. Keď som prišla do Malmö a mala prestúpiť na iný vlak, niekde pri Sturupe sa pokazila výhybka. Vlak tam ostal stáť. Mala som teda dve hodiny navyše. Nahnevalo ma to, pretože neznášam čakanie. Nikdy som sa nenaučila byť trpezlivá. Nedokážem len tak sedieť a čakať. Človek to musí využiť plnohodnotne. Nečinnosť ma rozčuľuje. Išla som teda do mesta, iba tak, bez plánu. Chcela som len, aby tie dve hodiny rýchlo prešli. Zašla som do nejakého obchodu a kúpila si pár ponožiek, ktoré som vôbec nepotrebovala. Pred hotelom St. Jörgen odpadla nejaká žena. Nešla som priveľmi blízko, pretože ma takéto veci vedia poriadne rozrušiť. Pri páde sa jej vyhrnula sukňa a pobúrilo ma, že jej ju nik nenapravil. Bola som si istá, že je mŕtva. Ludia okolo nej stáli a civeli na ňu, akoby bola nejaká zdochnutá veľryba, ktorú more vyvrhlo na pláž. Odtiaľ som išla k stanici Triangeln, vošla do hotela a chcela som sa vyviezť tým pekným skleneným výťahom až úplne hore, na strechu. Zvyknem to robiť, keď som v Malmö. Cítim sa vtedy ako balón vznášajúci sa k oblohe. Už to však nie je možné. Výťah funguje iba s kľúčom od izby. Och, ako veľmi ma to sklamalo. Cítila som sa ako dieťa, ktorému niekto zobral obľúbenú hračku.

Posadila som sa teda do kresla na recepcii a chcela som tam prečkať zostávajúci čas.

Vtedy som si ho za oknom všimla. Stál vonku na ulici. Oknami náhle zalomcoval vietor. Zdvihla som pohľad, on sa pozrel na mňa. Naše pohľady sa stretli, dívali sme sa na seba asi päť sekúnd. Potom sklopil pohľad a odišiel. Bola som v takom šoku, že mi ani nenapadlo ísť za ním. V tom momente som si aj tak myslela, že to je niekto iný. Musel to byť iba prelud... Niekedy je ľahké namýšľať si, že vidíme na ulici známeho, pritom to je niekto cudzí. Keď som napokon predsa len vybehla na ulicu, bol už preč. Vykročila som smerom k stanici, zakrádala som sa ulicami ako divá šelma a snažila sa vyňuchať, ktorým smerom sa vybral, ale bol nadobro preč. Bola som taká rozrušená, že som sa vykašľala na vlak a opäť som začala snoriť v centre. Nebolo po ňom ani stopy. Ale už som nemala žiadne pochybnosti. Videla som svojho otca. Bol starší než na fotografii. V mysli sa mi náhle zjavili spomienky a obrazy, ktoré som doteraz nepoznala. Bola som presvedčená, že tam stál on. Mama mi raz povedala, že vždy predtým, než niečo povedal, zagúľal očami smerom k oblohe. To isté urobil aj ten chlapík na ulici! Nemal také dlhé vlasy, ako keď sa vyparil, a mal aj iné okuliare, nie tie široké, čierne, s hrubým rámom. Tieto boli bezrámové. Bol to on. Som si istá. Zavolala som ti, pretože som sa musela s niekým porozprávať, inak by som asi zošalela. Bol to môj otec. Nespoznala som ho iba ja, aj on zastal a díval sa na mňa, pretože ma spoznal.“

Linda videla, že Anna je pevne presvedčená o tom, že pri stanici Triangeln videla svojho otca. Na škole sa učila o ľudskej mysli, o skreslených spomienkach, vymyslených udalostiach, ba dokonca čistých výplodoch fantázie, ktoré sa človeku často vkradnú do mysle po nejakom intenzívnom zážitku. Spomenula si na praktické cvičenia s opismi a počítačovými simuláciami, ktoré robili na policajnej akadémii. Programy dokázali nasimulovať, ako budú o dvadsať rokov vyzerať. Linda zistila, že čím ďalej, tým viac sa bude ponášať

na svojho otca, ba dokonca aj na starého otca. Chodíme po cestách rodičov a starých rodičov. Počas našich životov sa nám v tvárach postupne ukazujú naši predkovia. Keď sa človek v mladosti ponáša na mamu, v starobe bude jeho tvár pripomínať otca. Keď už v zrkadle nespoznávame svoju vlastnú tvár, sú to práve predkovia, kto na nás hľadí späť. Nechcela veriť, že Anna skutočne videla svojho otca. Ani on by asi v dospeljej žene nespoznal to malé dieťa, ktoré naposledy videl predtým, než zmizol. Ak, samozrejme, potajme nasledoval, ako rastie.

Linda sa rýchlo snažila zaloviť v pamäti a pripomenúť si, čo všetko vie o záhadnom Erikovi Westinovi. Annini rodičia boli mladí, keď sa narodila. Obaja vyrástli vo veľkých mestách, ale priťahovala ich čistota prírody, a tak sa usadili na riedko obývanom vidieku v Smålande. Linda si matne spomínala, že Erik Westin bol šikovný remeselník, ktorý ľuďom vyrábala sandále na mieru. Vybavila si však aj slová jeho ženy Henrietty, ktorá ho opísala ako nezodpovedného povahača. Lenivec fajčiari hašiš, ktorého životným štýlom bola nečinnosť. Bol nechotný alebo neschopný prebrať na seba zodpovednosť pri výchove dieťaťa. Prečo ale naozaj odišiel? Nenechal žiadny list na rozlúčku, nijako nenaznačoval, že sa chystá opustiť ich. Polícia po ňom pátrala, ale nikdy nenašla žiadne stopy násilia. Nič nenasvedčovalo tomu, že bol unesený.

Erik Westin si svoj útek musel dobre naplánovať. Zobral si pas a všetky svoje peniaze.

Museli to byť skromné úspory, pretože nezarábali veľa. Väčšinu musel získať po predaji rodinného auta, čo v skutočnosti patrilo jeho svokre, Henriettinej mame, ktorá naňho našetrila vďaka nočným smenám v nemocnici. Erik Westin jedného dňa proste zmizol. Už sa predtým stalo, že bez ohlásenia na nejakú dobu odišiel. Aj preto Annina mama čakala dva týždne, kým jeho zmiznutie ohlásila polícii.

Linda si spomínala, že jej otec bol nejakým spôsobom zapojený

do vyšetrovania. Keďže sa nedokázalo, že by pri jeho zmiznutí bol spáchaný trestný čin, vyšetrovanie sa po pár dňoch skončilo. Erik Westin nemal žiadne očividné problémy, žiadne obvinenia alebo súdne spory. Nič nenaznačovalo, že by bol mentálne chorý. Niekoľko týždňov pred zmiznutím bol u lekára na preventívnej prehliadke a bol úplne zdravý, mal iba trochu zvýšený krvný tlak.

Zo štatistík Linda vedela, že väčšina nezvestných ľudí sa vráti späť. Väčšina z tých, ktorí sa nevrátili, spáchala samovraždu a zvyšok sa dobrovoľne vytratil. Len veľmi malá časť z nich zmizla po násilnom trestnom čine. Tí nešťastníci končili pochovaní na neznámych miestach alebo utopení v mori so závažím pripevneným na tele.

„Povedala si o tom mame?“

„Ešte nie.“

„Prečo nie?“

„Neviem. Stále som v šoku.“

„Vo vnútri nie si úplne presvedčená, že to bol naozaj on, však?“

Anna na ňu začudovane pozrela.

„Viem, že to bol on. Ak to nebol on, tak si zo mňa môj mozog strieľa. Preto som sa ťa opýtala, či si niekedy mala pocit, že ti začína šibať.“

„Prečo by sa vrátil teraz? Po dvadsiatich štyroch rokoch? Prečo by tam stál a pozoroval ťa? Ako vôbec vedel, že tam si?“

„Ja neviem.“

Anna sa opäť postavila, na okamih prešla k oknu a opäť sa posadila.

„Niekedy si myslím, že v skutočnosti nikdy neodišiel. Iba sa skryl.“

„Prečo by to robil?“

„Myslím si, že ho niečo ťažilo. Nemalo to nič spoločné so mnou alebo s mamou.“

Domnievam sa, že mu niečo chýbalo. Zrejme od života čakal

viac. Nakoniec ho to od nás odohňalo. Možno sa snažil utiecť od seba samého. Existujú ľudia, ktorí by chceli byť ako hady a meniť kožu. A je možné, že tu celý čas bol bez toho, aby som o tom vedela.“

„Chcela si, aby som si ťa vypočula a povedala ti, čo si myslím. Aj keď si si istá, že za tým oknom bol on, nemyslím si, že máš pravdu. Ty chceš, aby sa vrátil, vyšiel zo svojho úkrytu. Dvadsaťštyri rokov je dlhá doba.“

„Viem, že to bol on. Tam vonku bol môj otec. Po všetkých tých rokoch sa mi konečne ukázal. Nepomýlila som sa.“

Ich rozhovor sa skončil. Linda cítila, že Anna teraz chce byť sama, aj keď doposiaľ potrebovala jej spoločnosť.

„Porozprávaj sa s mamou,“ poradila jej. „Buď si ho videla, alebo si videla to, čo si chcela vidieť.“

„Ty mi neveríš?“

„Nezáleží na tom, či ti verím, alebo nie. Iba ty vieš, čo si pred tým hotelom videla. Musíš však pochopiť, že mám problém tomu uveriť. Samozrejme, netvrdím, že klameš. Prečo by si to robila? Hovorím iba, že sa nestáva často, že sa nezvestní ľudia vrátia po dvadsiatich štyroch rokoch. Porozmýšľaj nad tým, dobre sa vyspi a zajtra sa o tom môžeme opäť pohovárať. Prídem okolo piatej, čo ty na to?“

„Viem, že som ho videla.“

Linda zvrážtila obočie. Niečo v kamarátkinom hlase znelo ustráchané, nervózne.

Možno naozaj klame, pomyslela si. Čosi tu nehrá. Prečo mi klame? Musí vedieť, že ju prekuknem.

Linda sa domov vracala prázdny večerným mestom. Pred kinom na ulici Stora Östergatan stála skupinka mladých ľudí, ktorí si v tichosti prezerali program kina. Uvažovala, či si všimli tú neviditeľnú uniformu, ktorú mala oblečenú.

6

Nasledujúci deň zmizla Anna Westinová zo svojho bytu bez stopy. Linda hneď tušila, že sa niečo stalo, keď u nej o piatej zvonila a Anna neotvárala. Linda zvonila a kričala, no Anna tam nebola. Čakala vyše pol hodiny a po váhaní z vrecka bundy vytiahla šperhák. Jeden spolužiak z akadémie ich nakúpil počas výletu v Amerike a rozdal ich ostatným – aj Linde. V tajnosti skúšali otvoriť každé dvere, ku ktorým sa dostali. Väčšinu bežných zámkov Linda poľahky rozlúska.

Ani tento zámok nepredstavoval problém, šikovne ho otvorila, vošla dnu a zavrela za sebou dvere. Rozhliadla sa po prázdnom byte. Všade bol poriadok, tak ako deň predtým. Umývadlo čisté, uteráky vyžehlené. Anna bola puntičkárka. Dohodli sa, že sa stretnú o piatej. Nebola tu. Niečo sa stalo a ona musela zistiť čo. Linda sa posadila na pohovku, na rovnaké miesto, kde sedela včera. Anna verila, že videla svojho nezvestného otca. A teraz sa bez stopy vyparila ona. Určite to spolu súvisí. Ale ako? Návrat jej otca je pravdepodobne iba výmysel. Je aj jej zmiznutie iba výmysel? Namýšľa si to? Linda sedela dlho a snažila sa pochopiť, čo sa mohlo stať. V skutočnosti sedela a dúfala, že Anna sa čoskoro vráti domov s jednoduchým vysvetlením.

Annino záhadné zmiznutie bolo vyvrcholením Lindinho dlhého dňa. O pol ôsmej ráno išla na policajnú stanicu kvôli stretnutiu s Martinssonom, jedným z najstarších kolegov jej otca, ktorého jej určili ako školiteľa. Nebudú spolu pracovať, pretože Linda, tak ako každý policajný kadet, začne najprv pracovať na poriadkovej polícii a spolu s ďalšími kolegami bude jazdiť policajným autom a dohliadať na poriadok v uliciach Ystadu. Na Martinssona sa však v prípade potreby mohla hocikedy obrátiť. Linda si ho pamätala už z čias, keď bola iba dieťa. Vtedy Martinssona na policajnej stanici

považovali za zelenáča; spolu s jej otcom tam boli najmladší. Od otca sa dozvedela, že Martinsson mával výkyvy nálad a niekoľkokrát už na polícii chcel skončiť. Za posledných desať rokov ho Kurt Wallander musel minimálne trikrát prehovárať, aby svoje unáhlené rozhodnutie zmenil.

Linda sa svojho otca pýtala, či bol nejakým spôsobom zapletený do toho, že sa policajné vedenie na čele s Lisou Holgerssonovou rozhodlo určiť Martinssona za jej školiteľa.

Ten to rozhodne poprel. Vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa Lindy a jej policajnej kariéry sa snažil držať čo najviac v úzadí. Linda však jeho ubezpečeniam príliš neverila. Obávala sa, že bude strkať nos do jej práce. Práve preto tak dlho váhala, či bude pracovať doma v Ystade, alebo sa nechá preveľiť do iného mesta. Na prihláške okrem Ystadu zaškrtnula aj mestá ako Kiruna a Luleå, čo najďalej od Skåne. Nakoniec sa vrátila do Ystadu, inú možnosť si v skutočnosti nevedela predstaviť. Povedala si, že začne doma a možno neskôr sa presťahuje do iného kúta Švédska. Teda za predpokladu, že policajtkou bude do konca života. To nebolo vôbec isté. Predošlé generácie, ktoré nemali toľko možností, museli počítať s tým, že tú istú prácu budú vykonávať celý život, no ich generácia bola iná. Na policajnej akadémii sa so spolužiakmi často bavili o tom, či človek musí ostať policajtom celý život. Skúsenosti z polície sa predsa dajú uplatniť aj v iných zamestnaniach, ako napríklad osobný strážca alebo vedúci bezpečnosti v nejakej firme.

Martinsson ju vyzdvihol na recepcii. Usadili sa v jeho kancelárii. Na písacom stole stáli fotografie jeho dvoch detí a milo sa usmievajúcej manželky. Linda rýchlo premýšľala, koho si na písací stôl položí ona. Prešli si spolu časť práce a postupov, ktoré ju čakajú.

Na začiatku bude v tíme s dvoma ďalšími policajtmi, veteránmi poriadkovej polície. „Obaja sú fajn,“ usmial sa na ňu Martinsson.

„Ekman sa niekedy tvári unavene, priam apaticky, ale keď je

potrebné konať, nenájdeš chlapa s lepším prehľadom a schopnosťami. Sundin je jeho pravý opak. Ten míňa energiu na úplné zbytočnosti. Je schopný zastaviť chodcov, ktorí cez prázdnu ulicu prešli na červenú. Ale vie byť aj správnym policajtom. Neboj sa, budeš jazdiť s dvoma skúsenými harcovníkmi.“

„Čo povedia na to, že som žena?“

„Ak budeš robiť to, čo máš, bude im to jedno. Pred desiatimi rokmi by to bolo iné, to uznávam.“

„A môj otec?“

„Čo s ním?“

„Som predsa dcéra komisára Wallandera.“

Martinsson si odpoveď dobre premyslel.

„Určite sa nájdu ľudia, ktorí chcú vidieť, ako zlyháš. Ale to si musela vedieť, už keď si sa sem hlásila.“

Hodinu potom diskutovali o stave a pomeroch v policajnom okrsku v Ystade. O *stave* Linda počúvala už odnepamäti. Spomínala si na časy, keď sa ako dieťa hrala pod stolom v obývačke a sledovala, ako jej otec s pohárom v ruke rozhorčene gestikuluje a opisuje *stav* na okrsku. Tento stav nebol nikdy dobrý. Príčinou problémov pritom mohlo byť hocičo. Nové uniformy neboli dosť dobré, nové autá boli nepohodlné, vysielacky boli nekvalitné, nováčikovia stáli za prd, nariadenia prichádzajúce zhora nedávali zmysel; skrátka, stav nebol nikdy dobrý. V Lindinej mysli byť policajtom znamenalo spolu s kolegami bojovať proti neprávu a kriminalite a neustále posudzovať stav a porovnávať ho s predchádzajúcim stavom. O tom nás na škole nič neučili, zamyslela sa. O hliadkovaní na ulici toho viem dosť, teda aspoň teoreticky, ale ako na tom skutočne sme, to vôbec netuším.

Presunuli sa do kuchynky a dali si kávu. Martinsson jej *momentálny stav* zhrnul veľmi stručne: Čím ďalej, tým menej policajtov sa venuje vyšetrovateľskej práci.

„Trochu v posledných rokoch študujem históriu. Zdá sa, že byť

zločincami vo Švédsku nikdy nebolo výhodnejšie ako dnes. Ak by sme to chceli s niečím porovnať, museli by sme zísť poriadne ďaleko do histórie, do časov ešte predtým, než Gustav Vasa zjednotil Švédsko v jednu ríšu. Vtedy, v časoch malých miestnych náčelníkov a kráľov, predtým, než vzniklo Švédsko, panoval chaos a bezprávie. Dnes sotva dokážeme udržať poriadok. Dará sa nám iba držať bezprávie na uzde, medzi vytýčenými hranicami.“

Martinsson ju odprevadil na recepciu.

„Nechcem ťa však demoralizovať,“ pokračoval, keď tam došli. „Nie je nič horšie ako päťdesiat skleslých policajtov. Byť prínosom pre túto stanicu okrem iného znamená aj neklesať na duchu. Je potrebné udržať si za každých okolností dobrú náladu.“

„Ako môj otec?“

Martinsson na ňu pozrel s údivom.

„Kurt Wallander je dobrý policajt. To už vieš. Ťažko ho však považovať za jedného z najveselších na tejto stanici. To predsa vieš tiež.“

Chvíľu stáli vo vstupnej hale. Nahnevany muž sa recepčnej sťažoval na odobraný vodičský preukaz.

„Ten mŕtvy policajt,“ povedal Martinsson.

„Ako si zareagovala?“

Linda mu povedala o plese a o jeho náhlom konci.

„Všetkých nás to bolí,“ vzdychol si Martinsson.

„Každému je z toho zle. Celý zbor z toho striasa. Všetci si uvedomujeme, že raz môže byť zbraň namierená na hocikoho z nás. Keď zomrie kolega, mnohí zvažujú odchod zo zboru. Iba málo z nich to však naozaj urobí. Väčšina ostane. Ja som jedným z nich.“

Linda vyšla z policajnej stanice a v silnom vetre kráčala pešo až k nájomnému domu v časti Öster, kde bývala Zebra. Cestou tam premýšľala o Martinssonových slovách. Aj o tom, čo jej nepovedal. Jej otec ju naučil načúvať aj tomu, čo nebolo povedané nahlas. Často

to bývalo to najdôležitejšie. Pri rozhovore s Martinssonom však nič také nenašla. On je jednoduchý, čestný muž. Nevie nič o neviditeľných správach.

U Zebry sa zdržala iba chvíľu, pretože jej syna bolelo brucho a nepretržite nariekal.

Dohodli sa, že sa stretnú budúci víkend. Vtedy jej Linda bude v pokoji môcť porozprávať o policajnom plese a šatách, ktoré jej všetci závideli. V ten deň, 27. augusta, však Lindine myšlienky nepatrili Martinssonovi ani Zebre.

V ten deň jej priateľka Anna Westinová zmizla bez stopy. Keď sa Linda pomocou pakľúča vlámala do jej bytu a sedela v obývačke, snažila sa vybaviť si ju, ako rozpráva o mužovi na ulici, ktorý pripomínal jej otca. Existujú dvojníci, zamyslela sa Linda. Nie je to iba výmysel, že každý človek má niekde na zemi svoj náprotivok, človeka, ktorý sa narodí a zomrie v rovnakom čase. Dvojníci skutočne existujú. Sama som raz videla svoju mamu v štokholmskom metre. Takmer som ju išla zastaviť. Prestala byť mojou mamou, keď z kabelky vytiahla fínske noviny a začala si ich čítať.

O kom to Anna hovorila?

Bol to naozaj jej nezvestný otec, alebo iba jeho dvojník? Naliehala, že to bol jej otec. Anna často nalieha. Občas verí výmyslom alebo predstavám. Ale nikdy by neprišla na dohodnuté stretnutie neskoro, nikdy by nezabudla, že k nej má prísť návšteva.

Linda sa opäť prešla po byte. Zastala pri knižnici v jedálni, na mieste, kde sa Anna zvykla učiť. Očami preletela chrby kníh. Väčšina z nich boli romány, kde-tu videla aj cestopisy.

Žiadna odborná literatúra. Linda sa zamračila. Žiadna medicínska literatúra. Prešla k ďalšej knižnici. Našla iba akúsi malú príručku so všednými ochoreniami. Niečo tu nesedí, pomyslela si. Nemali by byť súčasťou jej štúdia tony kníh o medicíne?

Otvorila chladničku. Tam našla iba bežné veci, zdalo sa, že nič nechýba. Pri pohľade na dátum spotreby na neotvorenej fľaši mlie-

ka pocítila nával vzrušenia. Druhý september, vtedy už bude pracovať na polícii. Posadila sa do obývačky a začala uvažovať. Ako je možné, že študent medicíny doma nemá odbornú literatúru? Má ju odloženú niekde inde? To bolo málo pravdepodobné, bývala predsa v Ystade a tvrdila, že väčšiu časť svojich štúdií už ukončila.

Čakala. Bolo sedem hodín. Zavolala domov. Otec jej zdvihol s ústami plnými jedla.

„Myslel som si, že dnes budeme večerať spolu.“

Linda s odpoveďou chvíľu otáľala. Chcela a zároveň nechcela povedať mu o Anne.

„Som zaneprázdnená.“

„Čím?“

„Vlastným životom.“

Otec niečo nezrozumiteľne zamrmľal.

„Dnes som sa stretla s Martinssonom.“

„Viem.“

„Čo vieš?“

„Povedal mi o tom. Že ste sa stretli. Nič viac. Buď pokojná.“

Rozhovor sa skončil. Linda čakala ďalej. Keď odbilo osem hodín, zavolala Zebre a opýtala sa jej, či nevie, kde by mohla byť Anna. Tej sa však Anna neozvala už niekoľko dní. O deviatej, keď sa občerstvila obsahom Anninej chladničky a špajze, to už nevydržala a zavolala jej mame Henriette. Trvalo dlho, kým jej zdvihla. Linda na to išla opatrne. Nechcela riskovať, že sa toto krehké žieňa začne strachovať. Odcestovala Anna do Lundu? Do Kodane alebo Malmö? Linda sa jej snažila dávať čo najnevinnejšie otázky.

„Nerozprávala som sa s ňou od štvrtka.“

Štyri dni, počítala Linda. V tom prípade jej Anna nepovedala nič o mužovi stojacom pred hotelom v Malmö. Nepodelila sa o tento dôležitý objav so svojou mamou, s ktorou si boli také blízke.

„Prečo sa pýtaš, kde je Anna?“

„Volala som jej, ale nezdvihla mi.“

Aj cez telefón cítila jej vystrašený záchvev.

„Nevoláš mi zakaždým, keď ti Anna nezdvihne.“

Linda sa na takúto reakciu pripravila. Rozhodla sa trochu zaklamať.

„Mala som dnes veľkú chuť stretnúť sa s ňou, pohovárať sa pri víne. Nič viac.“

Linda rozhovor obrátila na seba.

„Vedeli ste, že budem pracovať v Ystade?“

„Anna mi o tom povedala. Nikto z nás nechápe, prečo sa chceš stať policajtkou.“

„Čalúnenie nábytkov by ma asi až tak nebavilo. Policajná práca znie vzrušujúcejšie.“

Niekde v pozadí zazvonil zvonček. Linda rýchlo ukončila rozhovor. Takže svojej mame nepovedala nič, dumala. Dohodli sme sa, že sa dnes stretneme, ale nie je tu. Nenechala žiadny odkaz.

Linda sa opäť snažila presvedčiť samu seba, že si to iba namýšľa. Čo sa mohlo naozaj stať? Anna sa nevystavovala žiadnym rizikám. Na rozdiel od Lindy a Zebry bolo ťažké Annu presvedčiť, aby sa posadila na horskú dráhu. Neverila cudzím ľuďom, nikdy nenastúpila do taxíka bez toho, aby sa šoférovi pozrela do tváre. Linda mala jasno iba v jednom: Anna bola rozrušená. Odišla späť do Malmö, aby hľadala toho muža, ktorý jej pripomenul otca? Anna by nikdy nezabudla na dohodnuté stretnutie. Ale takisto si rovnako nikdy nemyslela, že na ulici videla vlastného otca, ktorý bol nezvestný dvadsaťštyri rokov. Linda v byte čakala do polnoci.

Potom si už bola istá.

Neexistovalo žiadne prirodzené vysvetlenie Anninho zmiznutia. Niečo sa stalo. Čo, to zatiaľ nevedela.

7

Keď sa Linda po polnoci vrátila domov, jej otec už spal. Zobudil sa, keď začul buchnúť vchodové dvere. Linda si znechutene premerala jeho tlsté telo.

„Tlstneš,“ zamračila sa. „Jedného dňa praskneš ako trol na slnku alebo ako nafúknutý balón.“

Demonštratívne zaťahal za pyžamové nohavice.

„Robím, čo môžem.“

„To teda nerobíš.“

Kurt sa sťažka posadil na pohovku.

„Mal som krásne sny,“ vzdychol si. „Teraz sa mi nechce rozmýšľať nad mojou váhou.“

Dvere, ktoré si otvorila, sa nachádzali aj v jej sne. Pamätáš si Baibu?“

„Tú Lotyšku? Stále s ňou si v kontakte?“

„Asi raz za rok, viac nie. Našla si muža, akéhosi nemeckého inžiniera, ktorý sa snaží vylepšiť komunálny vodný systém v Rige. Keď o svojom Hermannovi z Lübecku hovorí, znie veľmi zaľúbene. Sám som prekvapený, že nežiarim.“

„Snívalo sa ti s ňou?“

Usmial sa.

„Mali sme spolu dieťa. Malého chlapca, ktorý sa potichu hral na veľkom pieskovisku. V diaľke bolo počuť dychovú hudbu. Stáli sme tam, ja a Baiba, sledovali chlapčeka a v tom sne som si povedal, že to nie je žiadny sen, ale skutočnosť. Cítil som obrovskú radosť.“

„Že to počujem práve od teba... Vždy sa sťažuješ na všetky tie nočné mory.“

Nepočúval ju, nenechal sa vyrušiť.

„Dvere sa otvorili. Vchodové dvere boli v sne dvere auta. Bolo to niekedy v lete, slnko totiž nechutne páliło. Obraz bol príliš svetlý, naše tváre boli úplne biele, bez obrysov.“

Krásny sen. Akurát, keď sme sa chystali na výlet, zobudila si ma.“

„Prepáč.“

Pokrčil ramenami.

„Čo už taký sen môže znamenať?“

Linda sa chcela rozprávať o Anne. Jej otec sa však medzitým odšuchtal do kuchyne, pustil si vodu, nahol sa ku kohútiku a napil sa priamo z neho. Linda sa postavila zaňho.

Otočil sa, utrel si ústa a podozrievavo sa na ňu pozrel.

„Prečo ideš tak neskoro? Nič ma do toho nie je, ale mám pocit, že práve teraz *chceš*, aby som sa ťa to opýtal.“

Linda sa rozhovorila. Kurt Wallander stál opretý chrbtom o chladničku s rukami prekríženými na hrudi. Takto stojí stále, keď premýšľa, pomyslela si Linda. Takto si ho pamätám z detstva. Obor s prekríženými rukami dívajúci sa na svet z výšky. Prezývala som ho Hora.

Keď stíchla, nesúhlasne pokrútil hlavou.

„Nie. Tak to nefunguje.“

„Čo?“

„Zmiznutie človeka.“

„Nepodobá sa to na ňu. Poznám ju od mojich siedmich rokov. Nikdy neprišla neskoro ani nezabudla na dohodnuté stretnutie.“

„Viem, že to vyznie to hlúpo, no všetko je raz prvýkrát. Predpokladajme, že po zážitku z hotela v Malmö bola rozrušená. Možno je to naozaj tak, ako vravíš: Išla toho chlapíka hľadať.“

Linda prikývla. Prirodzene, mal pravdu, cítila to. Bolo nepravdepodobné, že sa jej niečo stalo. Otec sa posadil do dreveného kresla pri okne.

„Z vlastnej skúsenosti viem, že každá situácia vychádza z istej pravdepodobnosti. Ľudia sa vraždia, klamú, kradnú a miznú, tak je to už odnepamäti. Vyšetrovanie takýchto udalostí mi pripomína žumpu. Niekedy sa musíš až po krk ponoriť do sračiek, aby si našla

vysvetlenie, ale takmer stále tam nejake je. Nakoniec si uvedomíš, že nie je náhoda, že práve ten človek sa stratil alebo tamten vykradol banku. Nehovorím, že sa nedejú aj neočakávané veci. Iba málokedy však platia reči ako *To by som si o ňom nikdy nebol pomyslel*. Ak triezvo uvažuješ a zájdeš pod povrch, nájdeš ďalšie vrstvy, otázky aj odpovede.“

Zívol si a oprel svoje veľké ruky o stôl.

„Podme spať.“

„Poseďme ešte pár minút.“

Udivene sa na ňu pozrel.

„Nepresvedčil som ťa, však? Stále si myslíš, že sa Anne niečo stalo.“

„Nie. Určite máš pravdu.“

Sedeli potichu. Za stromom stojacim za oknom zakmásal poryv vetra a niekoľko konárov šľahlo o okno.

„Teraz dosť veľa snívam. Možno je to preto, že sa po tvojom príchode domov často budím. Teda... nesnímam viac než obvykle. Iba si svoje sny lepšie pamätám. Včera v noci som mal silný zážitok. V sne som sa prechádzal po cintoríne. Odrazu som sa ocitol pred niekoľkými náhrobnými kameňmi, na ktorých som poznal všetky mená. Jedným z nich bolo Stefan Fredman.“

Lindu striaslo.

„Jeho si pamätám. Naozaj sa raz vlámal do nášho bytu?“

„Domnievam sa, že áno. Nikdy sa nám to nepodarilo potvrdiť a vyriešiť. Na naše otázky stále odpovedal vyhýbavo.“

„Bol si na jeho pohrebe. Ako vlastne zomrel?“

„V jednom blázinci. Jedného krásneho dňa si pomaloval tvár ako vojak, čo inak robieval celkom často, vyliezol na strechu a skočil z nej.“

„Koľko mal rokov?“

„Osemnásť alebo devätnásť.“

Vietor búchal do okenice.

„Aké mená tam ešte boli?“

„Napríklad jedna žena, Yvonne Anderová. Zdá sa mi, že aj dátum jej úmrtia bol správny. Aj keď odvtedy ubehlo už veľa rokov.“

„Čo urobila?“

„Pamätáš si, keď Ann-Britt Höglundovú postrelili?“

„Ako by som na to mohla zabudnúť? Utielol si do Dánska a snažil si sa upíť na smrť.“

„Až také zlé to nebolo.“

„Bolo to ešte horšie. Nespomínam si však na Yvonne Anderovú.“

„Mstila sa mužom, ktorí bili a týrali ženy.“

„Hm, niečo sa mi marí. Ale len veľmi málo.“

„Nakoniec sme ju dostali. Všetci sme si mysleli, že je šialená. Monštrum. Ja si však myslím, že bola jedným z najbystrejších ľudí, akých som kedy stretol.“

„Možno to je ako s lekármi a ich pacientmi.“

„Ako to myslíš?“

„Aj policajti sa niekedy zaľúbia do chytených zločincov.“

Kurt sa na tom srdečne zasmial.

„To je hlúposť. Rozprával som sa s ňou, vypočúval ju. Dokonca mi napísala list predtým, než spáchala samovraždu. Povedala mi v ňom, že spravodlivosť je ako sieť s príliš veľkými okami. Nechytíme, no najmä niekedy ani nechceme chytiť tých zločincov, po ktorých ideme.“

„Kto o tom rozhoduje?“

Pokrútil hlavou.

„Neviem. My všetci. Zákony, podľa ktorých žijeme, považujeme za Sväté písmo. Yvonne Anderová mi ukázala niečo iné. Preto na ňu nikdy nezabudnem.“

„Ako dávno to bolo?“

„Päť, možno šesť rokov dozadu.“

Odrazu zazvonil telefón. Kurt od prekvapenia až nadskočil.

Vymenili si pohľady. Bola takmer jedna hodina v noci. Načiahol sa za telefónom zaveseným na stene. Lindu rozrušila myšlienka, že by to mohol byť niekto z jej spolužiakov, kto nevie, že ešte stále býva u otca a nemá svoj vlastný byt. Jej otec zdvihol slúchadlo, predstavil sa a počúval. Linda sa snažila rozlúštiť jeho krátke otázky.

Pochopila, že volá nejaký policajt. Mohol to byť Martinsson, možno dokonca Ann-Britt Höglundová. Niečo sa stalo blízko obce Rydsgård. Otec jej gestom naznačil, aby mu podala pero a zápisník ležiaci pri okne. Čosi si doň rýchlo zapisoval so slúchadlom pritlačeným medzi ramenom a uchom. Nakukla mu cez plece. *Rydsgård, križovatka smer Charlottenlund, pri Viku*. Tým smerom sme šli, uvedomila si Linda, keď sme boli na obhliadke toho domu na kopci, ktorý sa mu nepáčil. Otec si zapísal: *Horiaci dobytok. Åkerblom*. Nejaké telefónne číslo. Pozdravil sa a zavesil. Linda sa posadila oproti nemu.

„Horiaci dobytok? Čo to má znamenať?“

„To by ma tiež zaujímalo.“

Sťažka sa postavil.

„Musím ísť.“

„Čo sa stalo?“

Váhavo zastal vo dverách. Po chvíľke sa rozhodol.

„Poď so mnou.“

Nemusel ju prehovárať.

„Bola si na začiatku,“ povedal, keď sa posadili do auta. „Môžeš teda byť aj pri pokračovaní, aspoň sa tak zdá.“

„Začiatku čoho?“

„Správe o horiacich labutiach.“

„Stalo sa to znovu?“

„Áno aj nie. Tentoraz nehoreli žiadne vtáky. Ale očividne tu vyčíňa nejaký blázon, ktorý zo stajne vypustil mladého býka, polial

ho benzínom a zapálil ho. Farmár zavolať na políciu. Poslali tam hliadku. Zavolali mi, pretože som ich vyslovene požiadal, aby ma informovali, keď sa to udeje znovu. Je to zrejme nejaký sadista. Nepáči sa mi to.“

Linda vedela, keď jej otec niečo skrýval.

„Nehovoriš, čo si v skutočnosti myslíš.“

„Nie.“

Rázne ukončil rozhovor. Linda premýšľala, prečo ju naozaj zobral so sebou.

Odbočili z hlavnej cesty, pod rúskom tmy prešli cez ľudoprázdnu obec Rydsgård a pokračovali na juh, smerom k moru. Onedlo ich už pri krajnici čakalo policajné auto.

Zaradili sa zaň a spoločne pokračovali ďalej. Po chvíli vošli na pozemok usadlosti.

„Kto som?“ nadhodila Linda šibalsky.

„Moja dcéra,“ podráždene odsekol Kurt.

„Nikomu nevaďí, že tu si. Hlavne sa nehraj na niečo viac. Napríklad na policajtku.“

Vystúpili z auta. Vonku vyčíňala víchrica. Dvojica policajtov ich pozdravila. Jeden sa volal Wahlberg, druhý Ekman. Wahlberg mal silnú nádchu a Linda sa zľakla, že ju môže nakaziť, a tak rýchlo stiahla podávanú ruku späť. Ekman prižmúril oči. Potom sa k nej naklonil a prisahanovsky sa usmial.

„Myslel som si, že začínaš až o niekoľko týždňov.“

„Robí mi spoločnosť,“ vysvetlil Kurt Wallander. „Čo sa to tu stalo?“

Prešli cez bránku a po poľnej cestičke sa dostali k zadnej časti domu, kde stála zdanlivo nová stajňa. Priamo pred nimi, v mláke a hnoji, kľačal pri mŕtvom zvierati mladý farmár. Mal asi tolko rokov čo Linda. Sedliaci bývajú starší, pomyslela si. V mojich predstavách o svete neexistujú farmári v mojom veku.

Kurt Wallander mu podal ruku a predstavil sa.

„Tomas Åkerblom.“

„Kurt Wallander. Toto je moja dcéra Linda. Je tu so mnou iba náhodou.“

Keď sa k nej Tomas Åkerblom otočil, na jeho tvár dopadlo svetlo zo stajne. Linda si všimla jeho vlhké oči.

„Kto mohol niečo také urobiť?“ opýtal sa traslavým hlasom. „Kto je niečoho takého schopný?“

Ustúpil nabok a tým pohybom akoby stiahol neviditeľnú plachtu z desivého výjavu pred nimi. Linda už predtým cítila smrad spáleného mäsa. Teraz zbadala čiernu spáleninu mladého býka. Jedno oko bolo úplne zoškvarené. Z jeho spálenej kože sa ešte stále dymilo. Zo zmiešaného zápachu horiacich chlupov, mäsa a benzínu sa jej obrátil žalúdok. Urobila krok vzad. Otec sa na ňu spýtavo pozrel. Pokrútila hlavou, vedela, že neodpadne. Iba prikývol a začal sa rozhliadať po okolí.

„Čo sa stalo?“

Tomas Åkerblom im povedal, čo vedel. Hlas sa mu pri tom lámal.

„Lahol som si do postele a zaspal som. Prebudil ma krik. Najprv som si myslel, že som to bol ja, viete, niekedy kričím, keď mám zlé sny. Vyskočil som z postele. Potom som si všimol, že rev ide zo stajne. Zvieratá bučali, jedno z nich v ukrutných bolestiach. Vyhrnul som žalúzie a zbadal som, že horí. To horel môj býček, ktorého volám Jablko, aj keď vtedy som ešte nevedel, že to je on. Behal po stajni s horiacou hlavou a telom.“

Neveril som vlastným očiam. Zbehol som dolu a obul si čižmy. Jablko už medzitým v stajni padol na zem a zvíjal sa v strašných kŕčoch. Zdrapil som celtu a snažil sa uhasiť oheň. Neskoro, bol už mŕtvy. Bolo to hrozné. Pamätám si, ako som si hovoril, že sa mi to iba sníva, že nikto predsa nemôže podpáliť zviera.“

Tomas Åkerblom sa odmlčal.

„Čo všetko ste videli?“ opýtal sa Kurt Wallander.

„Povedal som vám, čo som videl.“

„Nie, povedali ste, že nikto predsa nemôže podpáliť zviera. Prečo ste to povedali? Mohla to byť nehoda.“

„Ako by sa podľa vás mladý býk dokázal poliať benzínom a podpáliť? Prečo by sa niečo také dialo? Nikdy som nepočul o zvierati, ktoré spáchalo samovraždu.“

„Nieкто to musel urobiť. Preto sa pýtam. Videli ste niekoho, keď ste vyhrnuli žalúzie?“

Tomas Åkerblom najprv chvíľu premýšľal, až potom odpovedal. Linda sa snažila študovať otcove metódy a uhádnuť, akú ďalšiu otázku mu položí.

„Videl som iba horiace zviera.“

„Viete si predstaviť, kto by to mohol urobiť?“

„Určite nejaký šialenec. Niečo také môže urobiť iba šialenec.“

Kurt Wallander prikývol.

„Viac tu teraz nevymyslíme. Nechajte zviera zatiaľ tak. Prídeme neskôr, keď sa rozvidnie a budeme sa tu môcť lepšie rozhliadnuť.“

Vybrali sa späť k autám.

„Mohol to urobiť iba nejaký šialenec,“ zopakoval farmár Åkerblom.

Kurt Wallander neodpovedal. Linda videla, že je unavený, čelo mal pokryté vráskami a odrazu sa jej zdalo, akoby veľmi zostarol. Otec je ustarostený, pomyslela si. Najprv správy o horiacich labutiach, teraz býk, ktorý skutočne zhorel.

Kurt akoby čítal jej myšlienky. Otočil sa k farmárovi s rukou na kľučke dverí.

„Jablko,“ povedal. „Zaujímavé meno pre býka.“

„Keď som bol malý, hrával som stolný tenis. Niekoľkým mláďatám som dal mená podľa švédskych veľikánov tohto športu. Mám napríklad býka, ktorý sa volá Waldner.“

Kurt Wallander pokýval hlavou. Linda videla, že sa usmieva. Vedela, že jej otec má rád originálnych ľudí.

Cestovali naspäť do Ystadu.

„Čo myslíš, o čo ide?“ opýtala sa Linda.

„V najlepšom prípade tu máme sadistického blázna, ktorého baví ubližovať zvieratám.“

„V najlepšom prípade?!“

S odpoveďou chvíľu otáľal.

„V tom horšom prípade ho zvieratá po chvíli prestanú baviť.“

Linda vedela, čo má na mysli. Vedela tiež, že teraz nebol čas na žiadne ďalšie otázky.

8

Keď sa Linda zobudila, bola v byte sama. Bolo pol ôsmej. Natiahla sa v posteli a premýšľala, či sa zobudila po tom, čo jej otec zabuchol vchodové dvere. Trieska nimi zbytočne silno. Snaží sa byť prísny a nedovoliť mi zbytočne vylihovať v posteli.

Vstala a otvorila okno. Vonku bol jasný, teplý deň. Spomienky na udalosti minulej noci, tlejúca zvieracia zdochlina a jej zostarnutý, ustarostený otec, sa jej prehrali pred očami. Starosti sa na ňom podpisujú, pomyslela si smutne. Dokáže predo mnou skryť takmer všetko. Ale nie svoj nepokoj.

Zjedla raňajky, obliekla si šaty, ktoré mala oblečené deň predtým, no potom si to rozmyslela a musela sa prezliecť ešte dvakrát, kým bola spokojná. Potom zavolała Anne. Po chvíli zvonenia sa ozval odkazovač. Pozdravila a požiadala ju, nech zdvihne.

Odpoveďou jej však bolo iba ticho. Postavila sa pred zrkadlo v chodbe a pýtala sa sama seba, či je stále znepokojená, pretože sa jej priateľka Anna rozhodla bez slova zmiznúť. Nie, povedala si, nie som znepokojená. Anna mi to všetko vysvetlí. Iba hľadá dvojníka svojho otca, ktorého zbadala na ulici.

Linda sa vybrala do prístavu pre malé lode a prechádzala sa po móle. Hladina mora bola ako zrkadlo. Na prove jednej loďky ležala polonahá žena a hlasno chrápala. Ešte trinásť dní, počítala Linda.

Po kom som taká nedočkáva? Asi nie po otcovi, lenže ani mama taká nie je.

Vrátila sa po móle naspäť. Na jednom stôpe niekto nechal noviny. Nalistovala si rubriku s ojazdenými autami, keďže už dlhšie nejaké hľadala. Našla jeden Saab za devätnásttisíc. Otec jej sľúbil, že priloží desaťtisíc. Chcela auto. Ale Saab za devätnásttisíc? Koľko také auto vydrží? Zvinula noviny, strčila si ich do bundy a vybrala sa k Anne. Nikto jej neotváral, keď zvonila. Po tom, čo si znovu otvorila dvere pakľúcom, vstúpila do haly a okamžite sa jej zmocnil pocit, že tu po jej včerašom odchode niekto bol. Stála nehybne a očami preletela vstupnú halu, veci na vešiakoch a topánky zoradené na podlahe. Zmenilo sa niečo? Nevidela nič, čo by naznačovalo, že jej pocit je správny.

Nakoniec vošla dnu a posadila sa na gauč v obývačke. Prázdna izba, pomyslela si. Keby som bola môj otec, snažila by som sa predstaviť si, čo sa tu udialo, vidieť ľudí, dramatické situácie. Ale ja nevidím nič, iba fakt, že tu nie je Anna.

Postavila sa a pomaly sa po byte dvakrát prešla. Teraz si už bola istá, že tu Anna cez noc nebola. Ani nikto iný. Našla iba nevýrazné stopy po sebe samej.

Vošla do Anninej spálne a posadila sa k písaciemu stolíku. Zaváhala. Zvedavosť nakoniec zvíťazila. Vedela, že si Anna píše denník. Robí to celý život. Linda si spomenula na posledné roky na strednej škole a Annu, ako si niekde v ústraní píše do svojho denníčka. Jeden nešťastný chlapec sa raz stal obeťou nečakanej zúrivosti a uhryznutia do ramena po tom, čo Anne denník odcudzil. Od tej chvíle si nikto ani len netrúfol nazrieť do jej poznámok.

Vytiahla zásuvku na písacom stole. Bola plná starých, zažltnutých, úplne zapísaných denníkov. Linda otvorila aj ostatné zásuvky. Všade samé denníky. Na obaloch boli uvedené roky. Všetky denníky do Anniných šesťnástich rokov mali červené obaly. Potom farby náhle vymenila. Písala už iba do čiernych.

Linda zavrela zásuvky a z písacieho stola zdvihla niekoľko hárkov papiera. Pod nimi ležal Annin aktuálny denník. Iba sa pozriem na poslednú stranu, nervózne si zaumienila Linda. Ospravedlnila to tým, že sa o Annu strachuje. Otvorila denník na poslednej zapísanej strane. Bol na nej včerajší dátum, deň, keď sa mali stretnúť. Linda naklonila hlavu k textu. Anna písala veľmi minimalisticky, ako keby sa snažila skryť niektoré písmená. Linda si text prečítala dvakrát, prvýkrát ho len preletela očami, druhýkrát ho čítala s rastúcim údivom. Anna tam napísala akési nezmysly: *Míny, nebezpečenstvo, míny, nebezpečenstvo*. Bol to nejaký kód, tajný jazyk iba pre zasvätených?

Linda porušila svoj sľub. Nalistovala niekoľko predchádzajúcich strán. Tam boli záznamy úplne iné. Anna si poznačila, že *jedna z odporúčaných medicínskych kníh je z pedagogického hľadiska brak, ktorý sa nedá čítať ani pochopiť. Ako môžu učebnice takto vyzerať? Potenciálnych lekárov iba vystrašia a tí sa radšej dajú na výskum, kde aj tak môžu lepšie zarobiť*. Neskôr si poznačila, že *ráno mala horúčku, silno fúkalo* a nevedela si spomenúť, *kde nechala náhradný kľúč od auta*. Linda si opäť nalistovala poslednú stranu a text si ešte raz pozorne prečítala. Pokúsila sa vžiť sa do Anninej kože, keď tento záznam vznikol. Nič nebolo preškrtnuté, neboli tam žiadne zmeny alebo stopy po nerozhodnosti. Štýl bol rovnaký ako všade, pero viedla pevná, rozhodná ruka. *Míny, nebezpečenstvo, míny, nebezpečenstvo. Tento rok som prala už devätnásťkrát. Ak mám nejaký sen, tak je to stať sa anonymným obvodným lekárom na niektorom predmestí. Možno niekde na severe krajiny. Majú vôbec mestá na severe predmestia?*

Text tu končil. Ani slovo o mužovi, ktorého videla na ulici pri hoteli v Malmö. Žiadna zmienka, žiadne náznaky, nič. Nezapisujú sa do denníkov práve takéto veci?

Pre istotu si Linda opäť prezrela niekoľko predchádzajúcich strán. Miestami písala aj o nej. 20. júna, medzi poznámkami o *návšteve mamy Henrietty, ich zbytočnej hádke o ničom a ruskom filme,*

ktorý mala ísť pozerat' do Malmö, Anna napísala, že Linda je jej priateľka.

Linda strávila takmer hodinu hľadaním zápisov o svojej osobe. Cítila sa pri tom úplne mizerne. Záznam zo 4. augusta: *Linda býva niekedy náročná*. Čo sme vtedy robili? Snažila sa rozpamätať, no márne. Štvrtý august pre ňu bol iba jeden z mnohých dlhých letných dní. Linda nemala ani kalendár, iba sem-tam si niečo poznačila na papier a väčšinou si telefónne čísla zapisovala na zápästie.

Zavrela denník. Nebolo tam nič okrem toho zvláštneho záznamu na konci. To bolo divné. Zvyšok poznámok vyzeral, že ho písala vyrovnaná osoba so všednými problémami. Posledné záznamy zo dňa, keď sa domnievala, že videla svojho strateného otca, boli o mínach a nebezpečenstvách. To je šialené. Prečo nenapísala nič o svojom otcovi? Prečo píše takéto nepochopiteľné veci?

Linda cítila, že strach sa vrátil. Mohla mať Anna naozaj pravdu v tom, že jej začína šibať? Linda sa postavila k oknu, kde počas ich rozhovorov zvykla stávať Anna. Slnko intenzívne svietilo, jeho odraz z okna na protihľej budove spôsobil, že musela prižmúriť oči. Žeby jej priateľke naozaj preskočilo? Anna si myslela, že videla svojho otca. Táto myšlienka mohla jej základmi otriasť, pridusiť ju tak, že nad sebou stratila kontrolu a urobila niečo, čo bude ľutovať. Ale čo?

Linda sa strhla. Auto. Annino auto, malý červený Golf. Ak naozaj odišla, auto bude určite preč. Linda sa ponáhľala dolu ulicou do dvora v zadnej časti domového bloku, kde bolo parkovisko. Annin Golf tam bol zaparkovaný. Linda skúsila otvoriť dvere, no boli zavreté. Auto vyzeralo čerstvo umyté. To ju prekvapilo, väčšinou totiž bývalo špinavé. Vždy, keď sme spolu niekam išli, vyzdvihla ma na špinavom aute, zamyslela sa Linda. Teraz sa však leskne. Dokonca aj kolesá a pneumatiky sa lesknú.

Vrátila sa do jej bytu, posadila sa do kuchyne a snažila sa nájsť nejaké rozumné vysvetlenie. Vysvetlenie čoho? S určitostou vedela

iba to, že Anna nebola doma, keď sa mali stretnúť. Nemohlo ísť o nedorozumenie. Anna na to nemohla zabudnúť. Jednoducho sa rozhodla, že nebude doma, pretože niečo iné v tej chvíli bolo dôležitejšie. A nepotrebovala na to auto. Nechala si prehrať odkazy na telefóne. Z odkazovača však počula iba svoj hlas. Zrak jej padol ku vchodovým dverám. Nieкто stál vonku a zvonil. Nie som to ja, Zebra ani Annina mama. Akých ďalších priateľov ešte má? Od apríla vraj nemá frajera. V apríli sa rozišla s chlapcom, ktorého som nikdy nestretla. Bol to istý Måns Persson, študent elektromagnetiky v Lunde, ktorý sa ukázal byť menej spoľahlivý, než si Anna spočiatku myslela. Rozchod ju bolel a niekoľkokrát zopakovala, že sa tak skoro nenechá na žiadny ďalší vzťah nahovoriť.

Linda na chvíľu prestala myslieť na Annu a zamyslela sa nad sebou. Aj ona mala svojho Månsa Perssona, ktorého zo svojho života vykopla v polovici marca. Volal sa Ludwig, to meno sa mu naozaj hodilo, pretože bol vysoký a mal vznešenú tvár ako princ. Linda ho spoznala, keď so spolužiakmi chodila po baroch a náhodou raz sedel so svojimi kamarátmi pri vedľajšom stole. Ludwig pracoval ako smetiar – smetiarske auto šoféroval, ako keby to bol športiak, a na svoju prácu bol nevýslovne hrdý. Linde sa zapáčil jeho hurónsky smiech, veselé oči a fakt, že keď sa dali do reči, neprerušoval ju a napriek hluku okolo nich sa ju naozaj snažil počúvať.

Začali spolu chodiť a Linde sa ani nechcelo veriť, že našla pravého chlapa vo svete plnom chlapcov. Ale úplnou náhodou sa z tretej alebo štvrtej ruky dozvedela, že Ludwig svoj voľný čas okrem Lindy venuje aj istej mladej dáme s cateringovou firmou z Vallentuny. Výsledkom bola prudká hádka; Ludwig ju prosil, aby to nerobila, no Linda ho vykopla von a nasledujúci týždeň celý preplakala. Snažila sa na Ludwiga prestať myslieť; spomienky ešte stále boleli. Aj keď si o tom nehovorili, možno na tom boli s Annou rovnako – ani jedna si v dohľadnej dobe nechcela hľadať nový vzťah.

Vedela, že jej otcovi sa nepáči, že je pri nej stále iný chlap, aj keď jej to nikdy nepovedal.

Linda sa ešte raz prešla po byte. Odrazu sa jej celá situácia zdala komická, dokonca až trápna. Čo také sa Anne mohlo stať? Nič. Dokázala sa o seba postarať lepšie ako väčšina ľudí. To, že doma nebola podľa ich dohody, ešte nemuselo nič znamenať. Linda si všimla, že na kuchynskej linke boli položené náhradné kľúče od auta. Anna jej ho už párkrát požičala. Môžem si ho opäť požičať a ísť navštíviť jej mamu, napadlo jej. Pred odchodom nechala na chladničke odkaz, že si požičala auto a že do niekoľkých hodín bude späť. Nenapísala však nič o svojich starostiach.

Linda sa najprv odviezla domov na Mariagatan a prezliekla sa do ľahšieho oblečenia, pretože vonku sa výrazne oteplilo. Potom sa vyviezla z mesta, pri obci Kåseberga zišla z hlavnej cesty a na chvíľu zastavila v prístave. Voda bola opäť lesklá ako zrkadlo a šantil v nej čísi pes. Starší pán, sediaci na lavičke pri obchode s údenými rybami, zrejme majiteľ psa, jej kývol na pozdrav. Linda mu pozdrav opätovala, aj keď ho nepoznala.

Žeby to bol bývalý kolega jej otca vo výslužbe?

Neďaleko miesta, kde Annina mama skladala svoju osobitú hudbu, zabočila na cestu, ktorá viedla k domu jej starého otca. Žil v ňom až do smrti. Zaparkovala a prešla k domu. Odkedy sa Gertrud, vdova po jej starom otcovi, presťahovala k sestre, dom mal dvoch vlastníkov. Prvým bol mladík s počítačovou firmou v Simris-hamne. Keď jeho firma skrachovala, predal byt dvojici, ktorá sa živila výrobou keramiky a chcela sa presťahovať z Huskvarny do Skåne. Nad brámkou sa vo vetre kýval vývesný štít s nápisom „Keramická výroba“. Dvere do časti domu, kde jej starý otec zvykol sedávať a maľovať obrazy, boli otvorené. Zaváhala, no potom otvorila bránu a prešla cez dvor.

Na sušiaku zavesené detské oblečenie vialo vo vetre.

Linda zaklopala na dvere na prednom dome. Zvnútra sa ozval ženský hlas. Linda vstúpila dnu. Trvalo niekoľko sekúnd, kým sa jej oči prispôbili kontrastu medzi ostrým slnkom vonku a svetlom vo vnútri. Pri hrnčiarskom kruhu v rohu miestnosti sedela žena okolo štyridsiatky a nožom vyrezávala tvár z hliny. Práve sa snažila vyformovať ucho.

Linda sa predstavila a ospravedlnila sa, že ju vyrušuje. Žena odložila nôž a do zástery si utrela ruky. Vyšli von na slnkom zaliaty dvor. Žena mala bledú tvár a vyzerala, akoby sa práve zobudila, ale oči mala priateľské.

„Počula som o ňom. O mužovi, čo tu sedával a maľoval stále rovnaké obrazy.“

„Nie tak celkom. Mal dva motívy. Jedným bola krajinka s hlucháňom hôrnym, druhým krajinka bez vtáka, zato so snehom, zapadajúcim slnkom a niekoľkými stromami. Na všetko okrem slnka používal šablóny. To kreslil ručne.“

„Niekedy sa zdá, že tam dnu stále je. Hneval sa často?“

Linda na ňu prekvapene zažmurkala.

„Niekedy sa zdá, že tam niekto nahnevane vrčí.“

„Tak to je určite on.“

Žena sa predstavila ako Barbro a opýtala sa Lindy, či si dá kávu.

„Ďakujem za pozvanie, ale musím pokračovať ďalej. Zastavila som sa tu len zo zvedavosti.“

„Prešťahovali sme sa sem z Huskvarny,“ povedala Barbro. „Preč od mesta, aj keď malého. Môj muž Lars patrí ku generácii novodobých vševedov. Dokáže rovnako šikovne opravovať bicykle a hodinky, diagnostikovať choré kravy a deťom rozprávať fantastické rozprávky. Deti máme dve.“

Náhle stíchla, ako keby si uvedomila, že cudziemu človeku toho povedala príliš veľa.

„Tie rozprávky im chýbajú asi najviac zo všetkého,“ dodala nakoniec. „Jeho fantastické rozprávky.“

Lindu odprevadila k autu.

„Takže váš muž tu už nie je?“ opýtala sa opatrne.

„Predsa len niečo nevedel. Nevedel, že deti sú na celý život. Spánikáril. Sadol na bicykel a odišiel. Teraz znovu býva v Huskvarne. K deťom má dokonca lepší vzťah, keď sa o ne toľko nemusí starať.“

Pri aute sa rozlúčili.

„Keď sme starého otca poprosili, aby sa nehneval, väčšinou stíchol. Ale musela sa mu prihovoriť nejaká žena, inak nepočúval. Platilo to naňho, keď žil, možno to bude platiť aj po smrti.“

„Bol šťastný?“

Linda sa zamyslela. Obraz starého otca v jej hlave by sa iba ťažko dal nazvať šťastným.

„Najšťastnejší v živote bol, keď mohol sedieť zavretý v prítmí a robiť to, čo každý deň. Pokoj nachádzal v každodennej rutine. Ak sa to dá nazvať šťastím, potom bol šťastný.“

Linda odomkla auto.

„Som ako on,“ pousmiala sa. „Preto viem ako naňho.“

Linda naštartovala motor a odišla. V spätnom zrkadle videla, ako ju Barbro vyprevádza pohľadom. Nikdy, povedala si v duchu. Nikdy nebudem sedieť zavretá v starom dome s dvoma deťmi vo vetristom Österlene. Nikdy. Táto myšlienka ju rozrušila. Podvedome zrýchliła. Uvedomila si to, až keď musela prudko zabrzdíť pred výjazdom na hlavnú cestu.

Annina mama, Henrietta Westinová, bývala v dome schovanom za valom hustých stromov. Linda sa musela niekoľkokrát vrátiť a otočiť sa, kým trafila na správne miesto. Zaparkovala pri starej hrdzavej kosačke na trávu a vystúpila. Teplo vonku jej v mysli vyvolalo niekoľko spomienok na letnú dovolenku s Ludwigom v Grécku, krátko predtým, než sa ich vzťah rozpadol. Myšlienky

zahnala a snažila sa prejsť spleťou veľkých, husto rastúcich stromov. Na chvíľu zastala a rukou si zaclonila oči. Jej pozornosť zaujal zvuk pripomínajúci kladivo, ktoré v rýchlom tempe zabíja klince do dreva. V jednej košatej korune zbadala ďatľa, ako rytmicky, zapálene zobákom bije do kôry stromu. Možno je ďateľ súčasťou Henriettinej hudby, napadlo Linde. Ak som správne pochopila Annine slová, jej mame nie je žiadny zvuk cudzí. Ďateľ je možno jej bubeník.

Nechala klopajúceho vtáka tak a prešla okolo zeleninového záhonu, ktorý bol zanedbaný a napohľad neobrobený niekoľko rokov. Čo o nej viem? Čo tu vôbec robí? – spytovala sa v duchu Linda. Zastala a začala uvažovať. V tej chvíli, skrytá v tieni vysokého stromu, necítila obavy. Určite existovalo rozumné vysvetlenie Anninho zmiznutia. Otočila sa a nasmerovala si to späť k autu. Ďateľ zrazu prestal klopať a odletel preč. Všetko raz zmizne preč, pomyslela si Linda. Ľudia a ďatle, moje sny a všetok čas, ktorý som si myslela, že mám, no ten uteká a ja sa ho márne snažím zastaviť. Zatiahla za neviditeľné opraty a zastala. Prečo išla naspäť? Keď už bola na výlete na Anninom aute, môže Henriettu aspoň ísť pozrieť. Bez starostí, bez záludného vypytovania sa, či vie, kde sa Anna nachádza. Možno bola jednoducho iba v Lunde. Nemám číslo jej telefónu v Lunde. Môžem oň Henriettu požiadať.

Chodníkom medzi stromami sa dostala k hrazdenému domu s bielou fasádou, zasadenému medzi divokými ružovými kríkmi. Na kamennom schodisku ležala mačka a uprene ju sledovala svojimi žltými očami. Linda podišla k domu. Jedno okno bolo otvorené. Vo chvíli, keď sa zohla k mačke a opatrne ju pohladkala po hlave, zaujal ju zvuk z otvoreného okna. Henriettina hudba, pomyslela si najprv.

Potom sa napriamila a zadržala dych.

Z otvoreného okna nevychádzala hudba. Bol to ženský plač.

9

V dome začal štekať pes. Linda bola zmätená a rýchlo stlačila zvonček na dverách.

Trvalo dlho, kým sa otvorili. Henrietta jednou rukou držala psa za obojok na šiji.

„Neboj sa, nie je nebezpečný. Poď ďalej.“

Linda sa nikdy necítila bezpečne pri cudzích psoch. Pred vstupom do chodby váhala.

Keď napokon vošla dnu, pes stíchol. Akoby prekročila neviditeľnú hranicu. Henrietta ho pustila. Linda si nespomínala, že by Annina mama bola taká útla a stará.

Čo to Anna hovorila? Henrietta ešte nemala ani päťdesiat rokov. Tvár mala mladú, podľa Lindy však jej telo vyzeralo oveľa staršie. Pes menom Patos jej olízal nohu a vrátil sa do svojho košíka, kde sa pohodlne natiahol.

Lindu zaujímal plač, ktorý predtým začula. Na Henriettinej tvári neboli žiadne stopy po slzách. Rozhliadla sa po byte. Nikoho iného tam nevidela. Henrietta si to všimla.

„Vyzeráš Annu?“

„Nie.“

Henrietta sa rozosmiala.

„To som teda vážne nečakala. Najprv mi zavolaš a potom prídeš na návštevu. Čo sa deje? Je Anna ešte stále nezvestná?“

Lindu prekvapila priamočiarosť jej hostiteľky. Zároveň jej to uľahčilo prácu.

„Áno.“

Henrietta pokrčila ramenami a gestom pozvala Lindu do veľkej izby, v ktorej bolo odstránených niekoľko priečok a teraz slúžila ako obývačka a pracovňa v jednom.

„Anna je určite v Lunde. Občas sa tam takto skrýva a šprtá. Budúci lekári si zjavne musia osvojiť veľa teórie. Anna nemá teóriu

rada. Nevie, po kom to dievča je. Ani po mne, ani po svojom otcovi. Je tak trochu svojská.“

„Máte jej telefónne číslo do Lundu?“

„Ja ani neviem, či vôbec má telefón. Prenajíma si izbu v nejakom podnájme. Ale nemám ani jej adresu.“

„Nie je to čudné?“

Henrietta zvrážila čelo.

„Prečo by bolo? Anna je tajnostkárka. Zúri, ak ju človek nenechá na pokoji. To si nevedela?“

„Nie. Naozaj nemá mobilný telefón?“

„Anna sa rozhodla chrániť pred výdobytkami modernej doby. Ja mobil mám. Vlastne nerozumiem, načo je dnes niekomu pevná linka. Anna je iná. Nemá mobil.“

Stíchla, ako keby jej v hlave skrsla akási myšlienka. Linda sa obzrela po miestnosti.

Opäť začula ženský plač. Žeby sa tu niekde Anna skrývala? Nie, to je hlúposť. Anna by k sa k svojej mame nešla vyplakať. Anna celkovo nezvykne plakať. Raz, keď sme boli malé, spadla z preliezačky a udrela sa. Pamätám si, že vtedy plakala. Iba ten jediný raz. Keď sme boli zaľúbené do Tomasa, ja som plakala a ona sa hnevala. Nezúrila však tak, ako to opísala Henrietta.

Nenápadne si premerala jej mamu stojacu v obývačke s naleštenou drevenou podlahou. Slnečné lúče ju hladili po tvári. Mala ostrý profil, presne ako Anna.

„Málokedy ma niekto navštívi,“ vyhlásila odrazu Henrietta, akoby premýšľala práve nad tým. „Ludia sa mi vyhýbajú, pretože aj ja sa vyhýbam im. Okrem toho si myslia, že som divná. Človek by nemal byť sám na skånskom vidieku, iba v spoločnosti psa, a skladať hudbu, ktorú nikto nechce počúvať. Nepomáha tomu ani fakt, že som stále vydatá za muža, ktorý ma pred dvadsiatimi štyrmi rokmi opustil.“

Linda z jej hlasu vycítila zatrpknutosť a osamelosť.

„Na čom teraz pracujete?“ snažila sa zmeniť tému.

„Nemusíš sa namáhať. Prečo si sem prišla? Bojíš sa o Annu?“

„Požičala som si jej auto. Môj starý otec býval neďaleko odtiaľto. Ľšla som sa najprv pozrieť tam a teraz sem. Som na výlete. Skracujem si dni, ako sa len dá.“

„Nevieš sa dočkať, až si oblečieš uniformu?“

„Som veľmi nedočkavá.“

Henrietta vytiahla kávové šálky a termosku.

„Nechápem, ako sa môže také pekné dievča ako ty stať policajtkou. Predstavujem si, že policajti sa stále niekde musia biť. Teda v tejto krajine je určitá skupina ľudí, ktorá sa stále niekde bije, a policajti ich musia rozdeľovať a riešiť konflikty.“

Naliala do šálok kávu. „Ale ty možno budeš sedieť v kancelárii,“ dodala.

„Ja budem jazdiť v aute s partnerom, vysielaczkou a robiť práve to, čoho sa obávate.“

Budem v stále strehu, pripravená zasiahnuť.“

Henrietta sa posadila oproti nej a zamyslene sa prstami dotkla brady.

„A takto chceš prežiť svoj život?“

Linda sa náhle cítila napadnutá, ako keby ju pohltila Henriettina zatrpknutosť. Ohradila sa.

„Nie som žiadne pekné dievčatko. O chvíľu budem mať tridsať rokov a vyzerám úplne všedne. Chlapci si myslia, že mám pekné ústa a prsia. Tiež si to o sebe myslím, aspoň v tých chvíľach, keď som so sebou spokojná. Ale zvyšok je úplne obyčajný. Nikdy som nechcela byť Miss Švédsko. Okrem toho – ako by vyzeral svet bez policajtov? Môj otec je policajt. Nehanbím sa za to, čo robí.“

Henrietta pomaly pokrútila hlavou.

„Nechcela som ťa uraziť.“

Linda bola stále namosúrená. Cítila potrebu pomstiť sa.

„Zdalo sa mi, že tu niekoho počujem plakať.“

Henrietta sa usmiala.

„Mám to nahraté na magnetofóne. Je to návrh žalospevu, v ktorom kombinujem rôzne zvuky so zvukmi plačúcich ľudí.“

„Neviem, čo je žalospev.“

„Smutná pieseň. V poslednej dobe píšem iba také veci.“

Henrietta sa postavila od stola a prešla k veľkému klavíru pri okne, ktoré bolo natočené smerom k poliam a kopcom pri mori. Vedľa klavíra bol na veľkom stole položený magnetofón, klávesy a ďalšie prístroje. Henrietta zapla magnetofón. Linda počula ženský plač, rovnaký ako predtým. Vzbudilo to v nej skutočný záujem o Anninu čudesnú mamu.

„Nahráli ste si ženský plač?“

„Je to z jedného amerického filmu. Nahrávam si plač z filmov, ktoré pozerám, alebo z rozhlasových programov, ktoré počúvam. Mám zoznam štyridsiaticich štyroch plačúcich ľudí, všetko od kojencov až po jednu starenu, ktorú som si potajme nahrala v domove dôchodcov. Ak chceš, môžem si nahráť aj teba.“

„Nie, ďakujem.“

Henrietta si sadla ku klavíru a zahrála niekoľko ponurých tónov. Linda sa postavila vedľa nej. Henrietta zdvihla ruky, udrela do klávesu a stlačila pedál. Izbou sa rozľahol dunivý zvuk, ktorý sa len pomaly vytrácal. Henrietta hlavou naznačila Linde, aby sa posadila. Tá z kôpky pri klavíri zobrala niekoľko hárkov papiera s notami.

Henrietta sa na ňu podozrievavo zahľadela.

„Prečo si sem naozaj prišla? Nikdy som nemala pocit, že by si ma ktovieako mala v láske.“

„Keď som bola malá a hrávala som sa s Annou, bála som sa vás.“

„Mňa? Mňa sa nikto nebojí.“

Ale áno, rýchlo si pomyslela Linda. Aj Anna sa vás bojí. V noci z vás mávala nočné mory.

„Prišla som len tak. Nebolo to plánované. Zaujíma ma, kde je

Anna, ale dnes sa o ňu už nebojím tak ako včera. Určite máte pravdu a ona je v Lunde.“

Linda na chvíľu zaváhala. Henrietta si to hneď všimla.

„Niečo mi tajíš. Mám si robiť starosti?“

„Anna si myslela, že na ulici v Malmö stretla svojho otca. Mala som vám to povedať. *Ona* vám o tom mala povedať.“

„To je všetko?“

„Nestačí to?“

Henrietta teraz iba predstierala hranie gestikuláciou nad klávesmi a pohmkávala si. Lindina správa pre ňu zdanlivo vôbec nebola zaujímavá.

„Anna si stále myslí, že svojho otca videla na ulici. Robí to odmalička.“

Linda spozornela. Anna jej nikdy predtým nepovedala, že videla svojho otca. Ak by to bola pravda, bola by to urobila. Keď si boli blízke, hovorievali si všetko dôležité. Anna ako jedna z mála ľudí vedela, že Linda stála na diaľničnom moste pri Malmö a chystala sa skočiť. Henriettine slová nemohli byť pravdivé.

„Anna sa toho nikdy nezabaví. Tej nesmrteľnej, no planej nádeje, že sa Erik vráti. Že ešte žije.“

Linda čakala na pokračovanie, ktoré neprichádzalo.

„Prečo naozaj odišiel?“

Henriettina odpoveď bola prekvapujúca.

„Odišiel, pretože bol sklamaný.“

„Sklamaný z čoho?“

„Zo života. Keď bol mladý, mal od života prehnané očakávania. Práve tými veľkými snami mi učaroval. Nikdy v predtým ani potom som nestretla muža, ktorý by ma priťahoval tak ako mladý Erik. Chcel zmeniť svet. Veril, že bol stvorený pre veľké veci.“

Spoznali sme sa, keď mal šestnásť a ja pätnásť. Bolo to síce skoro v mojom živote, ale aj tak som predtým takého človeka nestretla. Sny a životná energia z neho doslova sršali. Do dvad-

siatky sa iba hľadal, to však bol jeho plán, hovoril o tom, už keď sme sa prvýkrát spoznali. Má zmeniť umenie, šport, politiku alebo niečo iné? Sám nevedel. Život a svet preňho boli neprebádané končiny, v ktorých hľadal cestu. Nepamätám si, že by o sebe niekedy do svojich dvadsiatich rokov pochyboval. Potom zrazu začal byť nervózny. Neposedný. Predtým mal všetok čas na svete. Ďalej hľadal svoj veľký zmysel života. Keď som ho poprosila, aby bol viac s nami a staral sa o nás, najmä po Anninom narodení, neovládol sa a vykričal sa na mňa. To nikdy predtým neurobil. Práve v tom čase začal vyrábať sandále, aby trochu zarobil. Bol šikovný. Tuším svoje výrobky volal „lenivé sandále“, akoby tak chcel dať najavo, že musí svoj drahocenný čas márne stráviť niečím takým triviálnym, ako je práca. Pravdepodobne vtedy začal plánovať svoj útek. Možno by som to nemala nazývať útek. Neutiekol predou mnou alebo Annou, ale pred sebou. Veril, že môže utiecť pred svojím sklamaním zo života.

Možno sa mu to podarilo. Na túto otázku už nikdy nedostanem odpoveď. Jedného dňa proste zmizol. Prišlo to veľmi neočakávane. Nič som netušila. Až neskôr som si uvedomila, ako si všetko dobre naplánoval. Jeho zmiznutie nebolo žiadne chvíľkové pobláznenie. Že potom predal moje auto, to mu dokážem odpustiť. Nechápem však, ako dokázal opustiť Annu. Boli si veľmi blízki. Lúbil ju. Ja som preňho nikdy toľko neznamenal. Možno v začiatkoch, keď videl, že podporujem jeho sny. Ale nie po Anninom narodení. Dodnes nedokážem pochopiť, ako od nej mohol odísť. Ako môže niečie sklamanie z nedosiahnuteľného sna zatieniť lásku k najdôležitejšiemu človeku v jeho živote? Myslím si, že práve preto sa nikdy nevrátil. Preto zomrel.“

„Myslela som si, že nikto nevie, či žije alebo je mŕtvy.“

„Jasné, že je mŕtvy. Je preč dvadsaťštyri rokov. Kde by podľa teba bol?“

„Anna je presvedčená, že ho videla na ulici.“

„Anna ho vidí za každým rohom. Snažila som sa ju presvedčiť, aby pochopila pravdu. Nikto z nás nevie, čo sa stalo a ako sa Erik vysporiadal so svojimi útrapami. Ale je jasné, že je mŕtvy. Jeho sny preňho boli príliš veľké.“

Henrietta sa odmlčala. Patos si v košíku zívola a pomrivil sa.

„Čo si myslíte, že sa stalo?“ nadviazala po chvíľke Linda.

„Neviem. Snažila som sa ho hľadať na miestach, ktoré navštevoval. Niekedy sa mi zdá, že sa prechádza po pláži v silnom slnečnom svetle. Musím privrieť oči, aby som ho naozaj videla. Potom náhle zastane a vojde do vody tak, že mu vidieť iba hlavu. Nakoniec celý zmizne.“

Rukami opäť naznačila hru na klavíri.

„Myslím si, že sa vzdal. Keď videl, že jeho sen je a navždy bude iba snom. A z Anny, ktorej sa vzdal, vyrástla skutočná žena. Ale to už bolo príliš neskoro. Stále mal výčitky svedomia, aj keď sa ich snažil ukryť.“

Henrietta s buchnutím zatvorila klavír a postavila sa.

„Ešte trochu kávy?“

„Nie, ďakujem. Už musím ísť.“

Henrietta vyzerala znepokojene. Linda si ju pozorne premerala. Henrietta ju z ničoho nič chytila za ruku a začala si pohmkávať melódiu, ktorá jej bola povedomá. Mala pri tom zatvorené oči a druhou rukou naprázdno gestikulovala.

„Už si počula túto pesničku?“ opýtala sa, keď skončila.

„Je mi povedomá. Ale zabudola som, ako sa volá.“

„Buena Sera.“

„Španielska pieseň?“

„Talianska. Znamená to „Dobrá noc“. V päťdesiatych rokoch bola populárna. Dnes sa často stáva, že niekto spopularizuje alebo sprvní starú hudbu. Z Bacha robia populárnu hudbu. Ja to robím naopak. Ja nemám Sebastiána Bacha na pop, ale piesne ako Buena Sera prerábam na klasickú hudbu.“